

36 JÓ PALÓC KÖZHASZNÚ EGYESÜLET

LEADER HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2014-2020

2016. május

TARTALOM

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
1. A HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA HOZZÁJÁRULÁSA AZ EU2020 ÉS A VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM CÉLJAIHOZ	4
2. A STRATÉGIA ELKÉSZÍTÉSÉNEK MÓDJA, AZ ÉRINTETTEK BEVONÁSÁNAK FOLYAMATA	5
3. A HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA ÁLTAL LEFEDETT TERÜLET ÉS LAKOSSÁG MEGHATÁROZÁSA	9
4. AZ AKCIÓTERÜLET FEJLESZTÉSI SZÜKSÉGLETEINEK ÉS LEHETŐSÉGEINEK ELEMZÉSE	11
4.1 Helyzetfeltárás	11
4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések	19
4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások.....	21
4.4 SWOT.....	23
4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása.....	25
5. HORIZONTÁLIS CÉLOK	27
5.1 Esélyegyenlőség	27
5.2 Környezeti fenntarthatóság	28
6. A HFS INTEGRÁLT ÉS INNOVATÍV ELEMEINEK BEMUTATÁSA	28
7. A STRATÉGIA BEAVATKOZÁSI LOGIKÁJA	29
7.1 A stratégia jövőképe	29
7.2 A stratégia célhierarchiája.....	29
8. CSELEKVÉSI TERV.....	30
8.1 Az intézkedések leírása	30
8.2 Együttműködések.....	40
8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei	42
<i>A működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása</i>	<i>49</i>
8.4. Kommunikációs terv.....	50
8.5. Monitoring és értékelési terv.....	51
9. INDIKATÍV PÉNZÜGYI TERV	52
Mellékletek	53

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája a 2007-2013 időszak tapasztalatait figyelembe véve, a helyi közösségi igényekre és véleményekre alapozva készült el. Egy hosszú tervezési folyamat eredménye, amely keretében az elmúlt hónapokban megszervezett különböző egyeztető fórumok és tervezői ülések tekintetében több mint 70 fő vett részt. A stratégia formai és tartalmi tervezése és összeállítása az Irányító Hatóság által megadott sablon, valamint a hozzá tartozó útmutató alapján történt. A HFS képezi az alapját a 2014-2020-as EU-s pályázati időszakban a LEADER vidékfejlesztési források felhasználásának.

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület 2008-ban alakult, ekkor kapta meg a LEADER HACS jogcímet is, mely szerint az alábbi 36 településre terjed ki stratégiája:

Bárna, Cered, Dorogháza, Egyházasgerge, Etes, Ipolytarnóc, Karancsalja, Karancsberény, Karancskesz, Karancslapujtő, Karancsság, Kazár, Kisbárcány, Kishartyán, Litke, Lucfalva, Márkháza, Mátranovák, Mátraterenye, Mátramindszent, Mátraszele, Mátraverebély, Mihálygerge, Nagybárcány, Nagykeresztúr, Nemti, Rákócziánya, Ságújfalu, Sámsonháza, Somoskőújfalu, Sósartyán, Szalmatercs, Szilaspogony, Suha, Vizslás, Zabar

A stratégia átfogó képet ad a 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület illetékességi területének társadalmi, gazdasági- és környezeti helyzetéről. Részletesen tartalmazza a helyi közösség igényeinek megfelelően kialakított fejlesztési irányokat, a célrendszert, illetve az azok elérésében tervezett intézkedéseket és forrásokat.

Átfogó célok:

- A meglévő erőforrások jobb kihasználására valamint a vállalkozói kapcsolatok fejlődésére épülve a helyi gazdaság élénkítése, a vállalkozások erősítése.
- A vidéki életminőség fejlesztése, közösségépítés és megtartás a térségben – beleértve a társadalmi kirekesztettség által leginkább fenyegetett csoportok felzárkózásának elősegítését.

Specifikus célok:

- Mikroállalkozások erősödése, jövedelemtermelő képességük növelése az alkalmazott technológia fejlesztésével, termelőkapacitás növelésével, illetve foglalkoztatás bővítésével.
- Turisztikai szolgáltatások, falusi szálláshelyek fejlesztése, különös tekintettel a Bejárható Magyarország Program által közvetlenül érintett területekre.
- Kulturális gasztronómiai hagyományok őrzése, turisztikai jellegű rendezvények támogatása, a térségi identitás erősítése, közösségépítés és megtartás.

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesült Intézkedései, melyek a pályázati kiírások alapját képezik:

- 1.) Vállalkozások fejlesztése és képzése
- 2.) A vidéki élet minőségének, vonzerejének fejlesztése
- 3.) Helyi közösségek építése és megtartása
- 4.) Turisztikai tevékenységek ösztönzése
- 5.) Térségi szintű fejlesztések
- 6.) Az EFOP 1.7 intézkedés nyújtotta lehetőségekre alapozva a többfunkciós közösségi szolgáltató terek működtetése illetve a helyi felzárkózást szolgáló tudás bővítése

Amennyiben a Helyi Fejlesztési Stratégia megfelel az európai uniós és hazai jogszabályoknak, úgy a 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület 537 200 000 Ft fejlesztési forrást használhat fel a stratégiában megfogalmazott célok megvalósítására. A stratégia sikeres megvalósítása elengedhetetlen a térség felemelkedése, gazdasági helyzetének javulása és megtartó erejének növelése érdekében.

1. A HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA HOZZÁJÁRULÁSA AZ EU2020 ÉS A VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM CÉLJAIHOZ

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája illeszkedik az EU2020 stratégiához, a Partnerségi Megállapodáshoz és a Vidékfejlesztési Programhoz, hiszen stratégiánk egyik legkiemelkedőbb célja a helyi gazdaságfejlesztés és munkahelyteremtés, mely mindhárom program szerves részét képezi. Emellett nagyon fontosnak tartjuk az EMVA rendelet 1. Prioritásában megfogalmazott együttműködések ösztönzését melyet több intézkedésünk keretében is szorgalmazni szeretnénk. A gazdaságfejlesztés, a vállalkozások fejlesztése, munkahelyek megőrzése és újak teremtése mind kiemelt céljaink, melyeknek eléréséhez a Helyi Fejlesztési Stratégia több intézkedésével is hozzájárul. A vállalkozások számára lehetővé válhat újszerű, innovatív technika bevezetése, ezáltal akár új termék is megjelenhet a piacon. Az új fejlesztések, új termékek nem csak a meglévő munkahelyek megtartását teszik lehetővé, hanem a foglalkoztatottak számának növekedését is. A társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett rétegek és a mélyszegénységben élők életminőségének javításához elengedhetetlen feltétel a munkahelyteremtés.

Helyi Fejlesztési Stratégiánk az alábbi prioritások tekintetében kapcsolódik a KSK rendelet által meghatározott tematikus célokhoz, a Partnerségi Megállapodás prioritásaihoz, az EMVA rendeletben meghatározott prioritásokhoz valamint a VP LEADER intézkedésének céljaihoz.

KSK rendelet által meghatározott tematikus célokhoz való kapcsolódás:

1. A kutatás, a technológia fejlesztés és az innováció megerősítése
3. A kis- és középvállalkozások versenyképességének fokozása
6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának növelése
8. A foglalkoztatás és a vállalkozói mobilitás ösztönzése
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
10. Beruházás az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba

A Partnerségi Megállapodás prioritásaihoz való kapcsolódás:

1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása
2. A foglalkoztatás növelése
3. Az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása

Az EMVA rendeletben meghatározott prioritásokhoz való kapcsolódás:

1. Prioritás: a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben

6. Prioritás: a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben

A VP LEADER intézkedéseinek céljaihoz való kapcsolódás:

1. A vidéki térségekben a gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartása (helyi termékek és szolgáltatások)
2. A vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájutásának, illetve azok előremozdításának elérése
3. A vidéki térség, mint vállalkozási tér, lakóhely és turisztikai vonzóképesség erősítése
4. A helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése

5

A szervezetünk által kialakított intézkedések összhangban vannak az imént felsorolt programok céljaival és prioritásaival. Mivel térségünk települései hátrányos helyzetű településként vannak nyilvántartva (melyeken többek között hatalmas problémát jelent a munkanélküliség, az elvándorlás, és a gyenge gazdasági helyzet), így stratégiánk nem konkrétan egy-két fő fejlesztési irányvonal kialakítására törekedett, hanem olyan cselekvési terv kidolgozására, mely a jelenlévő problémákat komplexen, térségi szinten tudná kezelni és megoldani. A stratégia tervezése során szervezett ülések és fórumok során a térség szereplőinek véleménye és a helyzetfeltárás során végzett vizsgálatok alapján térségünkben kiemelt fontosságú mind a civil, mind a vállalkozói, mind a közsfera erősítése és fejlesztése. Mivel térségünk egyik fő kitörési pontja a turizmusban rejlik, így mindenképp szeretnénk szorgalmazni a turisztikai tevékenységek ösztönzését, melynek köszönhetően javulna a szolgáltatások színvonala, a térség versenyképessége, mely így alkalmassá válna arra, hogy az idelátogatók igényeit kielégítse. Emellett az elmúlt időszak tapasztalatai alapján lényegesnek tartjuk olyan intézkedés kialakítását is, mely az egész térséget lefedő fejlesztést jelent, és amely mind a három szféra aktív bevonásával és együttműködésével valósul meg. Az intézkedések keretében megvalósuló projekteknek köszönhetően új munkahelyek jönnek létre, fellendül a térség gazdasági helyzete, a civil és vállalkozói szféra megerősödik.

Az együttműködés, az innováció, és a környezeti fenntarthatóság nem jelenik meg külön intézkedésként vagy kötelezően előírt kritériumként a stratégiánkban, de azon projektek, amelyek tartalmazzák ezen szempontok megvalósulását előnyt fognak élvezni a többi projekttel szemben.

2. A STRATÉGIA ELKÉSZÍTÉSÉNEK MÓDJA, AZ ÉRINTETTEK BEVONÁSÁNAK FOLYAMATA

A térség szereplői már a tervezési időszakot megelőzően is több alkalommal felkeresték a munkaszervezetet különböző projekt elképzeléseikkel kapcsolatban, így a Helyi Fejlesztési Stratégia tervezésének legelső lépéseként célzottan előzetes projektötlet gyűjtő adatlapokat állítottunk össze és küldtünk ki elektronikus úton a helyi szereplők részére. Az alulról jövő, helyi térségi kezdeményezések támogatása, mely a projektgyűjtést jellemezte, a nyilvánosság széleskörű bevonásával történt. Az adatlapokat a honlapunkon és a Facebook oldalunkon is közzétettük, így nagy számban érte el az

érdeklődőket. Előzetes projektötlet adatlapot bárki kitölthetett és eljuttathatott a munkaszervezet részére, így az érdeklődők saját szükségleteik feltüntetésével segíteni tudtak abban, hogy megkezdjük a helyi igények azonosítását. A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesülethez összesen 90 db projektötlet adatlap érkezett be, melyek kiindulópontját képezték a stratégia főbb irányai meghatározásának.

	Szférák szerinti megoszlás			Összesen
	Önkormányzat	Vállalkozás	Civil szervezet	
Beérkezett projektötlet adatlapok száma	49 db	24 db	17 db	90 db

1. számú táblázat: Beérkezett projektötletek

A beérkezett adatlapok tekintetében leginkább az önkormányzatok voltak aktívak, részükről összesen 49 db projekt ötlet érkezett a munkaszervezethez. A vállalkozások 24 db, a civil szervezetek pedig 17 db projekt javaslatot nyújtottak be az elmúlt hetekben. Az adatlapok összesítése és elemzése során megállapítható, hogy a felmerült igények leginkább eszközbeszerzésre és ez által különböző szolgáltatások kialakítására és fejlesztésére, rendezvényszervezésre, épületek és utak felújítására irányulnak.

A Helyi Fejlesztési Stratégia elkészítésének összefogó, vezető szerveként felállítottunk egy Tervezést Koordináló Csoportot, amely egyesületünk Elnökségének és Felügyelő Bizottságának tagjaiból áll. A TKCS a 2015. október 19-i ülésén az ágazatköziség fontosságát szem előtt tartva döntött arról, hogy az önkormányzati, a civil és a vállalkozói szférából is 6-6 fős fókuszcsoporthoz állítson össze a térség szereplőinek minél szélesebb körű bevonásával, a minél hatékonyabb munka érdekében. A fókuszcsoporthoz tagjainak kiválasztásánál az aktivitás mellett a térségi lefedettség is meghatározó volt. Ezen csoportok folyamatosan végezték a saját szférájuk feltérképezését; így specifikusabban mutatkoztak meg a különböző ágazatok igényei, esetleges nehézségei. A fókuszcsoporthoz több alkalommal; szféránként és összevontan is üléseztek, ekkor vetették össze az elmúlt hetek kutatási munkáját, így saját szférájuk szócsöveként működtek.

Mivel a Helyi Fejlesztési Stratégiánk sarkalatos pontját képezi a gazdaságfejlesztés, így a vállalkozói szféra részére külön elkészítettünk egy kérdőívet, melyet egy online felületen tudtak kitölteni és visszaküldeni részünkre a térség szereplői. Ennek segítségével szerettük volna feltérképezni, hogy a helyi vállalkozások jelenleg hogy állnak, milyen gondokkal, problémákkal és nehézségekkel kell szembenéznük, valamint milyen fejlesztéseket szeretnének a jövőben a térségben látni. A kérdőíveket elektronikus úton juttattuk el a helyi vállalkozások részére, valamint a honlapunkon és a Facebook oldalunkon is közzétettük. Összesen 12 db kitöltött kérdőív érkezett be a munkaszervezethez. Ezek elemzése és összesítése során elmondható, hogy a kérdőívet kitöltők nagy százaléka jelenleg nem része semmilyen együttműködésnek, azonban nyitottak lennének rá leginkább szolgáltatási területen, képzések kurzusok szervezésében, marketing illetve turisztika területen. A megkérdezett vállalkozások többsége számára biztosított a megfelelő képzettségű munkaerő a vállalkozás versenyképességéhez. A válaszadók folyamatosan igyekeznek terméküket/szolgáltatásukat megújítani és új értékesítési lehetőségeket feltárni például multinacionális kereskedelmi cégek elérésével, online értékesítéssel és nemzetközi kapcsolatok fejlesztésével. Szinte minden válaszadónak korlátot jelent a vállalkozás fejlődésében a forgótőke, illetve a

beruházási keret szűkössége és jelentős százalékban negatív tapasztalatuk van a piaci finanszírozási lehetőségekkel kapcsolatban.

Annak érdekében, hogy a térség szereplőit még szélesebb körben bevonjuk a tervezésbe, 2015 decemberében lakossági fórumokat szerveztünk az akciócsoport illetékességi területén 5 településen (Kazár, Mátraterenye, Nagykeresztúr, Sóshartyán, Karancslapujtő), ahol a stratégia tervezésének jelenlegi állásáról szóló tájékoztatásunk mellett minden érdeklődő személyesen mondhatta el a véleményét, fejlesztési elképzeléseit. A fórumokról elektronikusan meghívót küldtünk a térség szereplőinek melyet a honlapunkon és a Facebook oldalunkon is közzétettünk, valamint a települési önkormányzatok segítségét kértük a helyi vállalkozók és civil szervezetek általuk is történő kiértékeléséhez. A fórumokat a települések IKSZT épületeiben hirdettük meg és hívtuk össze, szem előtt tartva azt, hogy a hátrányos helyzetű, kevésbé mobil közösségek számára is lehetővé tegyük a tervezésbe történő bevonást, hiszen ezek a csoportok a helyi tapasztalatok szerint az IKSZT-ekben szívesen és gyakran jelennek meg. A fórumokon részt vevő térségi szereplők egyetértettek a tervezői fókuszcsoportok által javasolt intézkedések kialakításával, valamint elsősorban a várható pályázati lehetőségekről érdeklődtek. A tapasztalatok szerint a felszólalók között a vállalkozások voltak a legaktívabbak.

A fórumokon az elhangzott tájékoztatást követően többek között javaslat született arra vonatkozóan, hogy a nagy érdeklődésre való tekintettel a rendelkezésre álló fejlesztési források minél előbb lekötésre kerüljenek, illetve a civil szervezetek esetében a rendezvényszervezés, vállalkozások esetében pedig a marketing mindenképpen kerüljön be a támogatható tevékenységek körébe. Több fórumon is elhangzott, hogy jó volna olyan lehetőséget találni, mely a helyi termékek értékesítését biztosítja, illetve hogy az elmúlt időszakban létrejött térségi védjegyrendszer gyakorlati működtetése megkezdődjön.

Szervezetünk kapcsolatba lépett az Autonómia Alapítvánnyal, akik nagy tapasztalattal rendelkeznek a társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett csoportok aktivizálásában, hiszen tevékenységük fókuszában a civil társadalom megerősítése, a kirekesztett csoportok támogatása, elsősorban a roma integráció áll. Az alapítvány koordinátora segített elérni a helyi roma közösségeket és tájékoztatni őket a fórumok időpontjáról annak érdekében, hogy ezek alkalmával minél nagyobb számban jelen legyenek és részt vegyenek a stratégia tervezési folyamatában.

A térség kisebbségi önkormányzatai részvételével HFS konzultációt szerveztünk a hátrányos helyzetű közösségek bevonásának lehetőségeiről. Az egyeztetésen a kisebbségi önkormányzatok képviselői képet kaptak a stratégia tervezési folyamatáról és elmondták, hogy a településükön élő kisebbségi közösségek körében civil szervezetek létrehozását fogják szorgalmazni, hogy a támogatási források számukra is elérhetőek legyenek. Elmondásuk alapján főként rendezvényeket szeretnének szervezni és eszközöket beszerezni. Elmondták, hogy szívesen látnának oktatási, képzési lehetőséget a térségben a hátrányos helyzet enyhítése érdekében, hiszen ezen közösségek körében magas a szakképzetlenek/képzetlenség aránya mely nagyban hozzájárul a térségben problémát okozó munkanélküliséghez.

A Helyi Fejlesztési Stratégia draft verziójára vonatkozó átdolgozási javaslatot 2016. április 19-én kaptuk meg az Irányító Hatóságtól. Az észrevételeket tartalmazó dokumentumot a Tervezést Koordináló Csoport 2016. május 4-én tárgyalta, majd az IH útmutatásának megfelelő átdolgozást követően a végleges Helyi Fejlesztési Stratégiát mind a TKCS, mind a Közgyűlés elfogadta (a 2. sz. táblázatnak megfelelően).

Az elmúlt hónapok tapasztalatai és vizsgálatai során egyértelműen elmondható, hogy térségünkben mind az önkormányzati-, a civil- és a vállalkozói szféra aktívan érdeklődik és vesz részt a stratégia tervezési

folyamatában. Az azonosított szükségletek összhangban vannak a tervezői fókuszcsoporthoz által tett javaslatokkal, illeszkednek az EU2020 és a Vidékfejlesztési Program céljaihoz, így a tervezett intézkedések egyértelműen tudnák segíteni mindhárom szféra működését.

Esemény megnevezése	Időpont	Részvevők száma	Rövid összefoglaló	Alátámasztó dokumentumok
Tervezés Koordináló Csoport ülése	2015. október 19.	11 fő	A TKCS döntést hoz tervezői fókuszcsoporthoz felállításáról.	Jegyzőkönyv, képek, meghívó, jelenléti ív
Önkormányzati fókuszcsoporthoz ülése	2015. október 19.	5 fő	A HFS tervezési folyamatának tárgyalása, beérkezett projektötlet adatlapok áttekintése.	Emlékeztető, képek, meghívó, jelenléti ív
Civil és Vállalkozói fókuszcsoporthoz ülése	2015. október 20.	7 fő	A HFS tervezési folyamatának tárgyalása, beérkezett projektötlet adatlapok áttekintése.	Emlékeztető, képek, meghívó, jelenléti ív
Önkormányzati, Vállalkozói és Civil fókuszcsoporthoz ülése	2015. november 17.	11 fő	A HFS tervezésének jelenlegi állása és a beérkezett projektötlet adatlapok megbeszélése. Az elmúlt hetek kutatási munkájának összevetése, a felmerült igények alapján a tervezett intézkedések megfogalmazása.	Emlékeztető, képek, meghívó, jelenléti ív
Fórum - Kazár	2015. december 1.	13 fő	A HFS tervezési folyamatának ismertetése, a tervezői fókuszcsoporthoz által javasolt intézkedések bemutatása, vélemények, hozzászólások, kérdések megválaszolása.	Emlékeztető, képek, meghívó, jelenléti ív
Fórum - Mátraterenye	2015. december 1.	6 fő	A HFS tervezési folyamatának ismertetése, a tervezői fókuszcsoporthoz által javasolt intézkedések bemutatása, vélemények, hozzászólások, kérdések megválaszolása.	Emlékeztető, képek, meghívó és jelenléti ív
Fórum - Nagykeresztúr	2015. december 2.	6 fő	A HFS tervezési folyamatának ismertetése, a tervezői fókuszcsoporthoz által javasolt intézkedések bemutatása, vélemények, hozzászólások, kérdések megválaszolása.	Emlékeztető, képek, meghívó és jelenléti ív
Fórum - Sósartyán	2015. december 3.	6 fő	A HFS tervezési folyamatának ismertetése,	Emlékeztető, képek, meghívó és

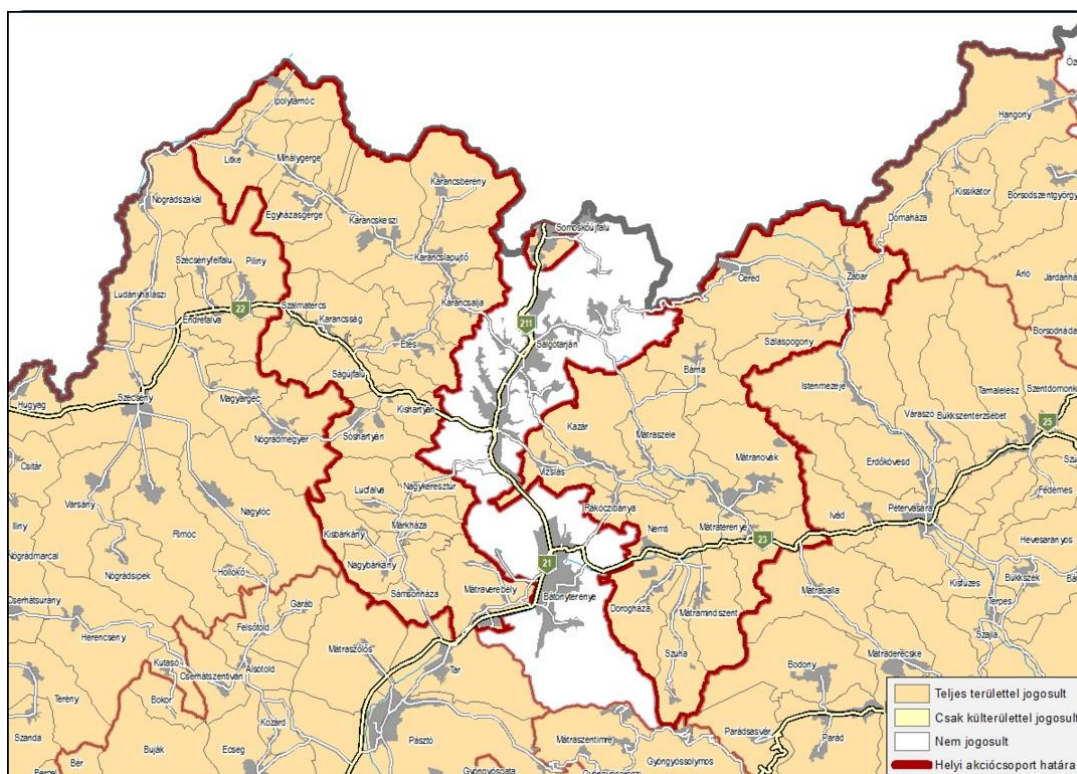
			a tervezői fókuszcsoporthoz által javasolt intézkedések bemutatása, vélemények, hozzászólások, kérdések megválaszolása.	jelenléti ív
Fórum - Karancslapujtő	2015. december 9.	20 fő	A HFS tervezési folyamatának ismertetése, a tervezői fókuszcsoporthoz által javasolt intézkedések bemutatása, vélemények, hozzászólások, kérdések megválaszolása.	Emlékeztető, képek, meghívó és jelenléti ív
Tervezés Koordináló Csoport ülése	2016. február 1.	12 fő	HFS draft verziójának elfogadása.	Jegyzőkönyv, képek, meghívó, jelenléti ív
Közyűlés	2016. február 1.	37 fő	HFS draft verziójának elfogadása.	Jegyzőkönyv, képek, meghívó, jelenléti ív
Tervezést Koordináló Csoport ülése	2016. május 4.	7 fő	Az IH által küldött HFS tervezői útmutatások tárgyalása, átdolgozási javaslatok.	Jegyzőkönyv, képek, meghívó, jelenléti ív
HFS konzultáció társégi kisebbségi önkormányzatok képviselőivel	2016. május 10.	7 fő	A HFS tervezési folyamatának ismertetése, a hátrányos helyzetűek bevonásának lehetőségei.	Emlékeztető, meghívó, jelenléti ív
Tervezést Koordináló Csoport ülése	2016. május 31.	7 fő	A Helyi Fejlesztési Stratégia végleges verziójának tárgyalása, elfogadása.	Jegyzőkönyv, meghívó, jelenléti ív
Közyűlés	2016. május 31.	23 fő	Helyi Fejlesztési Stratégia végleges verziójának elfogadása.	Emlékeztető, képek, meghívó és jelenléti ív

2. számú táblázat: A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezését érintő események

3. A HELYI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA ÁLTAL LEFEDETT TERÜLET ÉS LAKOSSÁG MEGHATÁROZÁSA

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület tervezési területe Nógrád megyében, az Észak-Magyarországi régióban található. Az érintett 36 település jellemzően aprófalvas településszerkezetű és a salgótarjáni, a bátonyterenyi és a szécsényi járáshoz tartozik mintegy 572 km² területen.

2015-ben az Akciócsoport területén 36 143 fő a lakónépesség száma. A lakosságszámot illetően 8 db 500 fő alatti, 12 db 500-1000 fő közötti, 14 db 1000-2000 fő közötti és 2 db 2000 fő feletti településünk van.

1. számú ábra: A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület illetékességi területe

Forrás: <https://www.teir.hu/leader/kivalasztott-mutatok.html?xteiralk=ldr&xids>

A települések történelmi, identitásbeli kapcsolódásának kiemelkedő pontja a palócság, annak történelme, népművészeti, kulturális öröksége, mely ápolásának, átörökítésének szándéka községeink életében fontos szerepet játszik. A térség építészeti és kulturális öröksége igen sokszínű és rendkívül jó természeti adottságokkal rendelkezik. A mezőgazdaság nem meghatározó, mert a területet nem megfelelő minőségű föld jellemzi. Az infrastrukturális ellátottság az utóbbi években jelentősen javult, a szennyvíz- és gázhálózat mindössze néhány településen hiányzik. Térségünk települései helyi tudással és nagy identitástudattal bírnak, melyre alapozva megindulhat a közös gondolkodás, cselekvés.

Véleményünk szerint a térségi projektek rendkívüli fontossággal bírnak, hiszen ezeknek köszönhetően erősödik a térségen belüli kommunikáció, a szektorok közötti párbeszéd. A 2007-2013 időszakban Akciócsoportunknál számos térségi szinten megvalósult LEADER projekt volt jellemző. Térségi turisztikai és képzési szervezet jött létre, mely térségi online turisztikai rendszert alakított ki. A fejlesztés keretében 7 településen webkioskok kerültek kihelyezésre, melyek komplex képet adnak a térség turisztikai látnivalóiról, szállás- és vendéglátóhelyeiről, rendezvényeiről. Továbbá az akciócsoport mindegyik településén kihelyezésre került egy információs tábla, mely az adott település látnivalóit, szállás- és vendéglátóhelyeit mutatja be a térségbe látogató vendégek hatékony tájékoztatása érdekében. Vidékfejlesztési központ jött létre, mely a régióban élő magánszemélyek, vállalkozók és civil szervezetek részére egyaránt képes úgy technikai, mint humán jellegű segítséget nyújtani. Mindemellett a térség vidékfejlesztéssel kapcsolatos rendezvényei itt kerülnek megrendezésre, így közösségépítő funkcióval is rendelkezik. Térségi marketingtevékenységek fejlesztése keretében az akciócsoport mind a 36 települését bemutató színes kiadvány és az elmúlt időszak nyertes projektjeit bemutató kiadvány készült el, valamint a térségi helyi termékeket és helyi recepteket összefogó weboldalak kerültek kialakításra (www.palocportekak.hu, www.palocreceptek.hu). A térségi projektek célja az volt, hogy ne csak 1-1

település, hanem az egész térség érezze a fejlesztés hatásait a források hatékony felhasználásával. Nagyon fontosnak tartjuk a térségi szintű projektek megvalósulását, így a 2014-2020 időszakban is törekszünk arra, hogy az egész térséget lefedő fejlesztések is létrejöjjenek.

Az elmúlt időszakban hatalmas térségi összefogás és együttműködés keretében valósult meg a Palóc Kanyar elnevezésű autós csillagtúra két alkalommal, melynek során palócföld hagyományait, látnivalóit, ízeit és dallamait ismerhették meg a résztvevők. Az autós kalandtúra során a térség számos települését bejárták a versenyzők, ahol 1-1 sikeresen teljesített feladatot követően utazhattak tovább a következő helyszínre. A nagy sikerre való tekintettel a hagyományőrző versenyt szeretnénk a jövőben is újra megrendezni amennyiben lehetőségünk adódik rá.

Akciócsoportunk területe elég nagy ahhoz, hogy Helyi Fejlesztési Stratégiánk megvalósításához mind pénzügyi, mind gazdasági vonatkozásban elegendő kritikus tömeget biztosítson. Az elmúlt időszakban a helyi vállalkozói réteg számos olyan (többnyire építéssel is járó) beruházást valósított meg, mely nagyobb léptékűnek számított és melyeket a jelenlegi fejlesztési források felhasználásával kívánnak továbbfejleszteni, így a vállalkozói kapacitás egyértelműen rendelkezésre áll a térségben. A turisztikai jellegű pályázatok megvalósításához a vállalkozói kapacitáson felül a vonzerő is meghatározó. A Helyi Fejlesztési Stratégia elfogadásával a 2014-2020 időszakra részünkre megítélt anyagi forrás is rendelkezésre áll, mely lehetővé teszi a stratégia megvalósítását. A célok eléréséhez elengedhetetlen az aktív pályázói érdeklődés és jelenlét, melyben a tapasztalatok alapján nem lesz hiány.

Akciócsoportunk munkaszervezete rutinnal rendelkezik a pályázati kiírások és rendszerek tekintetében; gyakorlatilag információs központként működik a térségben a támogatási lehetőségek szempontjából. A személyes kapcsolattartást, segítségnyújtást és részvételt lehetővé tevő helyi karakter szerepét térségi szinten elsősorban az egyesület tölti be, de a HACs és a Helyi Fejlesztési Stratégia szempontjából jelentheti az egyesület döntéshozó szerveit is, hiszen az ezekben résztvevő tagok közvetíthetnek a saját szférájuk további tagjai felé.

A személyes, telefonos, e-mailes és postai úton történő kapcsolattartás folyamatosan biztosított a munkaszervezetnél, a nyilvánosság biztosítása érdekében pedig igyekszünk minél gyakrabban frissíteni honlapunkat és Facebook oldalunkat az aktuális hírekről és eseményekről.

4. AZ AKCIÓTERÜLET FEJLESZTÉSI SZÜKSÉGLETEINEK ÉS LEHETŐSÉGEINEK ELEMZÉSE

4.1 Helyzetfeltárás

Térszerkezeti adottságok

A 36 Jó Palóc Közhasnú Egyesület illetékességi területe 36 db települést foglal magába, melyek a Salgótarjáni, a Bátorterenyi és a Szécsényi Járáshoz tartoznak. A közelben lévő városok egyike Salgótarján, Nógrád megye székhelye és legnagyobb városa, a másik pedig Bátortereny, a Bátorterenyi Járás székhelye.

A térség észak-dél irányú fő közlekedési tengelyét a 21. sz. főútvonal alkotja, mely biztosítja az összeköttetését északi irányban Szlovákiával (Füleke, Losonc, Kassa), déli irányban az M3-as autópályával és azon keresztül Budapesttel, továbbá keleti irányban Miskolccal. A főútvonal jelentős hányadának négy nyomúsításával nagyban lerövidült a megyeszékhely és a főváros közötti menetidő. A térség gazdasági vérkeringésbe történő aktívabb részvételének alapvető feltétele a 21. sz. főút gyorsforgalmi úttá történő teljes kiépítése.

A térség másik jelentős közútja a Salgótarján déli határán, nyugati irányba elágazó 22. sz. főút, mely Nógrád megye nyugati területeivel teremti meg a kapcsolatot, köztük három várossal: Szécsény, Balassagyarmat, Rétság. Jelentős a nyugat-kelet irányú, Eger és Ózd felé vezető 23. sz. főútvonal is.

Az alsóbbrendű állami közutak, valamint az önkormányzatok kezelésében lévő belterületi utak nagy része felújításra szorul, kisebb hányaduk pedig még szilárd burkolattal sincs ellátva.

A térségen halad át Nógrád megye egyetlen vasúti fővonala (81. sz.), mely biztosítja a kapcsolatot Szlovákiával.

Környezeti adottságok

A térség bővelkedik természeti értékekben, adottságaink rendkívül jók: változatos tájkép, gyönyörű környezet, védett természeti területek, nagyarányú erdőszültség (az országos átlag kétszerese), élővizek, mesterséges tavak, tájvédelmi körzetek (Mátrai, Karancs- Medves, Kelet-, Cserhát,) ritka természeti kincsek (pl. a Medves bazaltfennsíkja, Riolit tufa). A Karancs és a Medves kistájak tájképileg kiemelkedő jelentőségű része a tájvédelmi körzet, ahol fontos geológiai, geomorfológiai, növény- és állattani értékek találhatók. A Medves-fennsík Közép-Európa legnagyobb bazaltfennsíkja, a területen több ritka állat és növényfaj fordul elő. Nógrád megye északi szögletében, az Ipoly folyó közelében bújkol meg földtani örökségünk gyöngyszeme, az Ipolytarnóci Ősmedves Természetvédelmi terület, mely a világ leggazdagabb harmadkori lábnyomos lelőhelye. A terület úthálózata a geológiai tanösvényhez illeszkedő kőzetparki és biológiai ösvényekből épül fel. 1995-ben az összeurópai természeti örökség részének nyilvánították.

Sok, országosan is jelentős védett faj és ritka növény- és állatvilág (pl. uhu, ikrás fogasír) is található a térségben. Az Ipolytarnóci csapás-völgyi öslelet együttes kiemelkedő, Európa Diplomás védett terület, a világ harmadik legnagyobb lábnyomos lelőhelye. Három folyónk a Zagyva, a Tarna és az Ipoly. Az Ipoly melletti mocsarakat, öntésterületeket Nemzetközi jelentőségű Madárlelőhelyként tartják nyilván. A Cserhátban, a Karancs- Medvesben és az Ipoly mentén Natura 2000 területek is találhatók. A természeti értékek többnyire a táj képét, változatosságát meghatározó geológiai értékek köré csoportosulnak.

A vidék földtani értékekben gazdag. Számos, határainkon túl is ismert geológiai látványosság utal a földtörténeti korokra (pl. kagylólenyomatok homokkövek, homokkő szurdokok, andezit- és bazalt vulkánosság emlékei, lajtamészak- kibúvások.) Természeti értékeink közül kiemelendő pl. a kazári riolit tufa, az egyedülálló geológiai képződmény, melyhez hasonlót Európában ezen kívül csak Törökországban és Kappadokiában tartanak számon. A bakancsos turisták nagy öröme már elkészült az ide vezető útvonal, és táblák igazítják útba, információs térképek tájékoztatják az érdeklődőket. A bárnai 520 m magas Nagykő a környék legmagasabb és legnagyobb tömegű bazaltkúpja. Talaján változatos sziklanövényzet figyelhető meg, a hegycsúcsról pedig gyönyörű kilátás nyílik. A kisbárány Molyhos-tó tízezer évvel ezelőtt, a jégkorszakban keletkezett, nyaranta

számos szárcsa és vízityúk élőtere. A Bükk patak medrében kialakított mátranováki Nyirmedi-tó szinte egyedülálló, ugyanis a 3 hektáros vízrendszerét több mint húsz tiszta vízforrás táplálja. A tó közelében talált vaskorszaki település nyomai bizonyítják, hogy már régóta lakott hely. A kishartyáni Kőlyuk-oldal meredek vastagpados homokkőfal 300 m hosszú és mintegy 30-40 m magas. Egy lazább üledék kimosásával keletkeztek természetes üregek a homokkőfalban, amelyeket elődeink tovább mélyítettek. Mindezek mellett érdemes még megemlíteni a szilaspogonyi „Kiskő”-t a sóshartyáni Hencse-hegyet, illetve a sámsonházi kőfejtőt.

A táj képének meghatározója a földtani formák mellett a növényzet. A térség bővelkedik erdőben; uralkodó fafaj a bükk és a tölgy. A területre egyaránt jellemző a kárpáti, szubmediterrán és az alföldi növényfajok jelenléte. Az erdők területét a völgyekben és a domboldalakon legelők, szántók szakítják meg. A mozaikos táj képének és természeti gazdagságának kialakulásához nagymértékben járult hozzá a külterjes gazdálkodás, mely napjainkban visszaszorulóban van.

A lég-, talaj- és környezeti szennyezés nem jellemző a térségre. Néhány településen megvalósult már a szelektív hulladékgyűjtés, de a helyi társadalom környezettudatossága még nem kielégítő, ezért mindenképpen kiemelt feladatnak tekintjük ennek az erősítését.

Kulturális erőforrások

A palócság kiemelkedő pontja a települések történelmi, identitásbeli kapcsolódásának. Ennek történelme, népművészeti, kulturális öröksége ápolásának, átörökítésének szándéka községeink életében fontos szerepet játszik. A térség építészeti és kulturális öröksége igen sokszínű és rendkívül jó természeti adottságokkal rendelkezik. Térségünk települései helyi tudással és nagy identitástudattal bírnak, melyre alapozva megindulhat a közös gondolkodás, cselekvés.

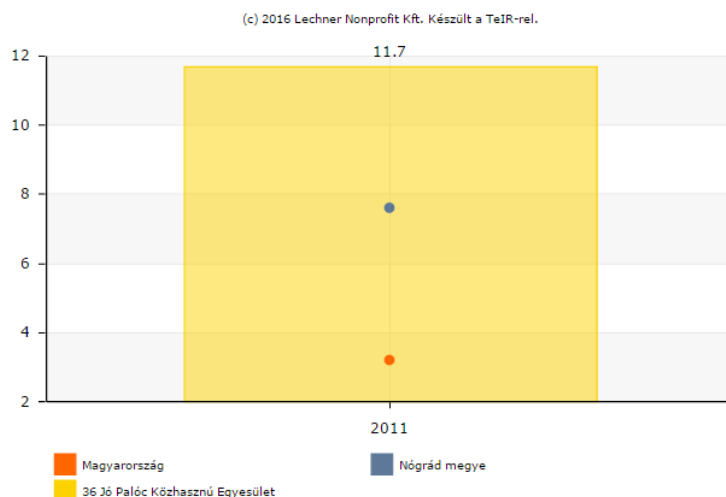
A vallási emlékek közül említésre méltó a Karancson lévő Margit-kápolna, valamint Szentkúton található az ország egyik legjelentősebb Mária-kegyhelye, mely búcsújáróhely. Térségünk egyediségét és múltját tükröző építészeti és kulturális örökségünk igen sokszínű. Több évszázados épített örökségünket mutatják be a települések templomai (Zabar, Szentkút, Karancsság, Egyházasgerge) a ceredi fa harangtorony, a kastélyok és kúriák (Ságújfaluban a Kubinyi- Prónay kastély, Karancskesziben a Záhoroszký- Prónay kúria.)

A településeken még sokfelé megtalálhatók a palóc népi- és bányásmúltat idéző építészet emlékei, a palóckontyos régi épületek (Etes, Kazár), a századfordulós bányász kolóniák. A palóc népi építészet jegyeit tükrözik a Palóc Tájházak (Kazár, Nemti), melyek a mátranováki Faluhely Majorral együtt a régi palóc életmód, a mindennapi élet elemeit, szokásait, eszközeit mutatják be. Ságújfaluban a Vidéki örökség megőrzése jogcím keretében felújításra került négy helyi védelem alatt álló épület, melyek a rendezvényterrel együtt új településközpontot alkotnak.

A társadalom állapota

A térség településeinek lakosság száma 36 143 fő, az utóbbi években a lakosság szám folyamatos csökkenést mutat. Legnépesebb települése Karancslapujtő 2595 fővel, míg Kisbárcány 161 fős lakosság száma arra mutat rá, hogy alapvetően apró- és kistelepülés a településszerkezet. A településeken alacsony a 6-14 évesek aránya (14,7%) és magas a 60 év felettieké (25,1%). Folyamatosan csökken a 15 éven aluliak száma és az idős lakosság aránya növekszik, így a népesség életkorát az öregedési folyamat erősödése jellemzi. A térségben egyre inkább megfigyelhető tendencia a fiatalok, a pályakezdők elvándorlása, melynek fő okai az alacsony

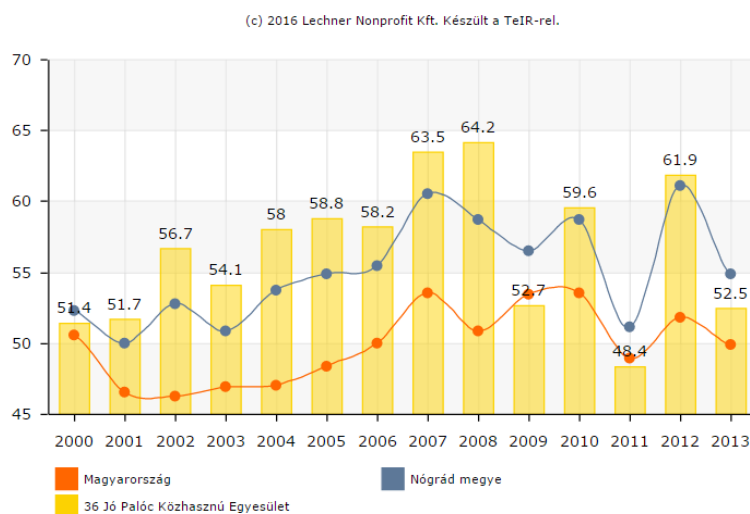
foglalkoztatottság és az alacsony jövedelmi szint. A térségben lévő munkanélküliség meghaladja az országos átlagot. A lakosság iskolai végzettség szerinti összetételét figyelembe véve a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya magas, a lakosság közel 60%-a csak 8 osztályt, vagy szakmunkásképzőt végzett. A térségben országos és megyei átlaghoz képest is kiemelkedően magas az etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya, mely az elmúlt évekhez képest folyamatosan nő.

2. számú ábra: A cigány etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%), 2011

Forrás: <https://www.teir.hu/leader/kivalasztott-mutatok.html?xteiralk=ldr&xids>

A térséget alkotó mindhárom járás szerepel a leghátrányosabb helyzetű térségek között, mely tartós munkanélküliséggel sújtott és társadalmi-gazdasági szempontból is elmaradott. Igen jelentős a társadalmon belül a roma népesség aránya. A térséget a mai napig az alacsony foglalkoztatottsági és jövedelmi szint, a tartós munkanélküliség, a szakképzett munkaerő hiányának egyre súlyosbodó problémája és az elvándorlás miatti folyamatos népesség csökkenés jellemzi. A demográfiai adatok alapján tehát a térség kedvezőtlen képet mutat az országos átlaghoz viszonyítva.

3. számú ábra: Tartós munkanélküliek aránya (%)

Forrás: <https://www.teir.hu/leader/kivalasztott-mutatok.html?xteiralk=ldr&xids>

Térségünkben már a rendszerváltás előtti években megindult a civil társadalom fejlődése. A szervezetek aktivitása változó, amit nagymértékben befolyásol a működési feltételek hiánya, azok nem megfelelő színvonala. A szféra képviselőinek több problémával kell szembenéznük szervezetük működtetése során. Nagy részük anyagi nehézségekkel küzd, kevés pénzügyi erőforrás áll rendelkezésükre, legtöbb esetben a működési költségek előteremtése is problémát okoz számukra. Sokuknál a humán erőforrás is hiányzik, nincs szakmai kapacitásuk pályázatok kidolgozására, megvalósítására, néhány kivétellel még állandó alkalmazottal sem rendelkeznek. A szervezetek elsősorban tagdíjakból, önkormányzatok és más támogatók által felajánlott támogatásokból és pályázatokon elnyert forrásokból gazdálkodnak. Egyes szervezetek már felismerték az elszigetelődés hátrányát és kezdeményezik a közös programok, projektek kidolgozását és megvalósítását más szervezetekkel, azonban többségüknél az együttműködés jelenleg még csak a települési önkormányzatra korlátozódik.

A térségben működő több mint 100 db civil szervezet egy részét a faluvédő, szépítő egyesületek és a községekért létrehozott alapítványok teszik ki. A legtöbb településen működik sportegyesület, valamint sok település ápolja – elsősorban palóc népi – hagyományait egyesületi formában. Egyre népszerűbb és elterjedtebb a polgárőr egyesületek létrehozása. Jelen vannak a térségben ifjúsági szerveződések, nyugdíjas-, illetve bányász egyesületek, környezetvédelmi szervezetek, szabadidővel- és oktatással kapcsolatos tevékenységgel foglalkozó szervezetek is. A térségben több települési szintű civil szervezet található. Nem jellemző, de jelen vannak országos és megyei hatókörű szervezetek is (pl. Nógrád Megyei Cigány Kisebbségi Képviselők és Szószólók Szövetsége), valamint olyanok, melyek tájegységi vagy térségi szinten fejtik ki hatásukat (pl. Karancs- Medves Alapítvány, Tarnamenti Hagyományőrző Egyesület). A civil szervezetek között a fentiekén kívül működnek más, az esélyegyenlőség és környezeti fenntarthatóság szempontjából is fontos szerepet játszó civilek. A térségben működő szervezetek közül több aktívan részt vesz a Helyi Fejlesztési Stratégia kidolgozásában és reményeink szerint a jövőben annak megvalósításában is.

Akciócsoportunk fontos céljai közé tartozik a vidék értékeinek, tárgyi szellemi kultúrájának megismertetése a helyi közösségekkel. A hagyományok ápolása jellemző a térségre, ezek továbbvitelét szolgálják a rendezvények, a palóc gasztronómia népszerűsítése (pl. Kazári Laskafesztivál, szilaspogonyi Kiskő-leves fesztivál, mátraterenyei Palacsinta Fesztivál, karancslapujtői Park Party), a jellegzetes építészeti stílus modern kori megjelenése. A palóc identitás egyre erősebb a helyi lakosság tudatában, s ez nagyban hozzájárul a kultúra megőrzéséhez és továbbörökítéséhez.

A gazdaság helyzete

A térség súlyos válsággal küzd, melynek oka a rendszerváltást megelőzően az iparra és bányászatra alapozott foglalkoztatási szerkezet és perifériális földrajzi fekvés. A rendszerváltás után az iparvidéknek számító terület elvesztette foglalkoztatási bázisát, melynek egyik oka a szénbányászat teljes felszámolása volt. Az 1990-es évek elején bekövetkezett gazdasági válság legnagyobb vesztese a nagyszámú alulképzett nagyipari munkásság volt. Közülük és a romák köréből kerül ki a tartós munkanélküliek nagy része.

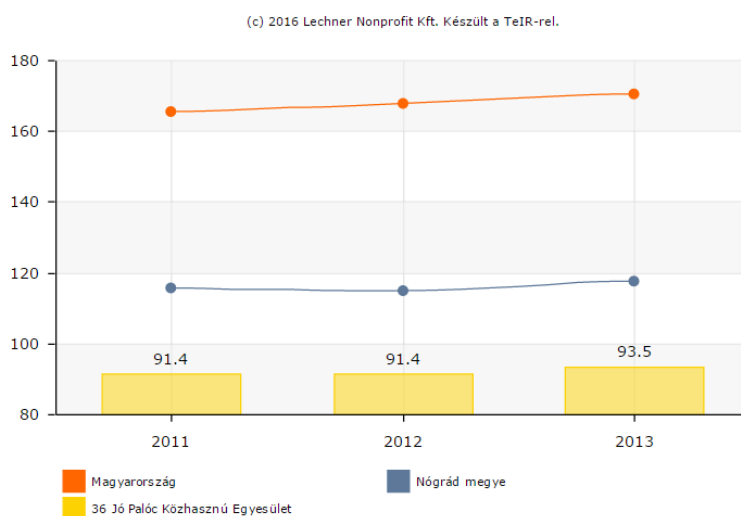
A munkahelyek megszűnése és a nagymértékű létszámleépítések igen nehéz helyzetbe hozták a vidéken élő lakosságot. A három járás 36 települése közül 9 szerepel az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékében.

A térség a vállalkozások számára kevésbé lett vonzó az elmúlt években, az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma alacsony, a jelentős létszámot foglalkoztató vállalkozások nagy része a két járás központjában Bátorfaterenyén és Salgótarjánban található. A lakosság képzettségét tekintve jellemző a szakképzetlenség magas aránya. A térségben ipari munkahelyek Mátranovákön vannak, a Kis – Zagyvavölgyi településeken az önkormányzatokon kívül szinte nincs jelentősebb foglalkoztató. Mind az ipari, mind a mezőgazdasági munkahelyek száma alacsony. A mezőgazdasági műveléshez a termőhelyi adottságok kedvezőtlenek, a szántóterületek átlagos aranykorona értéke nagyon alacsony, ezért a mezőgazdaság részaránya jelentősen elmarad az országos átlagtól. Az állattenyésztési ágazaton belül a szarvasmarha és juhtartás van jelen a térségben.

Az alap infrastrukturális ellátottság az utóbbi években jelentősen javult, de összességében véve az infrastruktúra további fejlesztésre szorul, ugyanis az utak nagy része rossz állapotú. Ezt alátámasztják a beérkezett projekt adatlapok is, melyekből kiderült, hogy több önkormányzat szeretne útfelújításra támogatást igénybe venni. Elmondható, hogy a járások települései gazdasági, társadalmi mutatók tekintetében szinte minden szempontból elmaradnak a megyei és az országos átlagtól, ugyanakkor számtalan kihasználatlan adottsággal rendelkeznek. A 36 143 fő összlakosságból 2545 fő nyilvántartott álláskereső. Ez a szám sokat csökkent az előző időszakhoz képest, de még így is nagyon magas. A munkanélküliek több mint 50%-ának legmagasabb iskolai végzettsége az általános iskolai 8 (vagy annál kevesebb) osztály. A pályakezdő munkanélküliek száma folyamatosan emelkedik, jelenleg a nyilvántartott álláskereső 16%-át teszik ki. A diplomás fiatalok számára már szinte egyáltalán nem jelent perspektívát a térségben maradás az alacsony foglalkoztatottság és jövedelmi szint miatt, ezért nagy részük elvándorol a térségből.

Az Akciócsoport területén a vállalkozás sűrűség, illetve a vállalkozói aktivitás mértéke jelentősen elmarad az országos átlagtól. A vállalkozások tőkehiánnyal küszködnek, nincs számottevő vállalkozói kedv és tudás, valamint információ vállalkozások beindításához. A legutolsó, 2012. évi adatok alapján 3359 db működő vállalkozást számoltak a térség falvaiban. Az Akciócsoport területének ipara nagyrészt a két városra koncentrálódik. A községekben általában néhány főt foglalkoztató kisvállalkozások működnek, főleg az élelmiszeriparban (pl. ropi gyártás Karancsberényben és Karancslapujtőn), építőiparban (pl. kivitelező és tervező cégek), melyek helyi, települési jelentőségűek. A működő mezőgazdasági vállalkozások száma 92 db, az iparban regisztráltaké 251 db. A külföldi befektetések aránya a térségben jelentősen kedvezőtlenebb, jóval elmarad az országos átlagtól. A térség községeire túlnyomórészt a kisebb, 10 fő alatt foglalkoztató vállalkozások a jellemzőek. A kisvállalkozások jelentős része önfoglalkoztató. A kisebb településeken a legnagyobb munkaadónak az önkormányzat számít az általa működtetett intézményekkel (pl. óvoda, iskola, polgármesteri hivatal). Kiemelt jelentőségű a foglalkoztatás szempontjából a Mátranovákön működő Bombardier Transportation Hungary Kft., mely vonatok forgóváz gyártásával és exportálásával (elsősorban, Francia-, Német- és Lengyelországba) foglalkozik. A cég igen meghatározó a térségben, hiszen több mint 500 főt foglalkoztat, mely a környező települések foglalkoztatási gondjainak enyhítéséhez jelentős mértékben hozzájárul. Fontos továbbá megemlíteni a varrodai tevékenységet végző, közel 130 fős munkaerőt foglalkoztató kazári Axamo Kft.-ét is.

A stratégia tervezés részeként kérdőíves formában kérdeztük meg a vállalkozókat annak érdekében, hogy képet kapjunk arról, hogyan látják a saját helyzetüket és milyen szükségleteik lennének. A válaszaik alapján elmondhatjuk, hogy a térség vállalkozásai közötti kapcsolat és kommunikáció szintje még alacsony ezért az együttműködésben rejlő lehetőségek nincsenek kellőképpen kihasználva. A kitöltött kérdőívek elemzése alapján a vállalkozások nagy része nyitott lenne valamilyen együttműködésre leginkább szolgáltatási területen, képzések, kurzusok szervezésében, marketing illetve turisztika területen. Sokuk számára jelent korlátot a vállalkozás fejlődésében a forgótőke, illetve a beruházási keret szűkössége és jelentős százalékban negatív tapasztalatuk van a piaci finanszírozási lehetőségekkel kapcsolatban. Jellemző, hogy a vállalkozások az önerő magas aránya miatt nem tudnak hozzájutni nagyobb összegű támogatásokhoz, mivel (elsősorban a mikro-és kisvállalkozások) tőkeszegények.

4. számú ábra: Regisztrált vállalkozások száma ezer lakosra (db) 2011-től
 Forrás: <https://www.teir.hu/leader/kivalasztott-mutatok.html?xteiralk=ldr&xids>

Véleményünk szerint a térség kitörési pontja a turizmusban rejlik. Már az elmúlt időszakban is felmerült az igény a turisztikai tevékenységek támogatására, melynek keretében több szálláshely és szolgáltatás fejlődött, azonban még mindig elmondható, hogy a térségben nincs elegendő szálláshely és vendéglátóhely. Mindezek mellett rengeteg jó minőségű helyi termék készül a térségben (sajt, méz, pálinka, tojás és kézműves termékek /csont, csuhé és gyékény, csipke, mézeskalács/) melyek nem rendelkeznek a megfelelő marketinggel és nem ismertek széles körben. A tájékoztató fórumok alkalmával több alkalommal is elhangzott olyan észrevétel, hogy jó volna ezeket a helyi termékeket népszerűsíteni és piacra juttatni.

Összességében elmondható, hogy a térség helyzetének javításához mindenképpen szükség lenne a helyi gazdaság fejlesztésére, munkahelyek teremtésére, a helyi vállalkozások és civil szervezetek megerősítésére. Ezen kívül törekedni kellene a környezettudatos fejlesztések megvalósítására, melyek a gazdaság fejlődésének megteremtése mellett az egészséges élet feltételeinek kialakításához is hozzájárulnak. Ezen célok megvalósítása a térség versenyképességének növekedését vonná maga után. Nyilvánvalóan a LEADER fejlesztési források ezen problémákat nem lesznek képesek önmagukban megoldani (tekintve a források nagyságát), de a vállalkozások erősítése (eszközbeszerzéssel, fejlesztéssel) kétségtávolan megvalósulhat a segítségükkel.

Összegzés

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület illetékességi területén hatalmas erősségnek számítanak a rendkívül jó természeti adottságok, a térség gyönyörű környezetben terül el. A településeket sokszínű építészeti és kulturális örökség jellemzi. A térségben az élő néphagyományoknak (is) köszönhetően jelen van a helyi tudás és identitástudat. Számos jó minőségű, egyedi helyi termék készül, melyek megállják a helyüket a piacon. Véleményünk szerint mindenképp erősségnek számít az elmúlt időszakban szerzett tapasztalat a korábbi pályázati köröket illetően és a hatékony forrásfelhasználás.

Ahogy a helyzetfeltárásban már kifejtésre került a térség népességmegtartó ereje sajnos nagyon gyenge, hiszen a fiatalok az alacsony foglalkoztatottsági- és jövedelmi szint miatt elvándorolnak, ezért a népesség folyamatosan csökken. Jellemző az életminőség és életszínvonal romlása. Hatalmas gondot okoz a munkanélküliség magas aránya, ami abból adódik, hogy egyre kevesebb a munkahely. A településeket tekintve a helyi munkahelyek száma gyér, így sok az ingázó. Magas a szakképzetlenek aránya, amely abból is adódik, hogy az alacsony tőkevonzó képesség miatt a szakképzettek és a fiatalok elvándorolnak. A képzettség növelésének problémáját tetézi, hogy nem megfelelő minőségű és struktúrájú szakképzés jellemző az akciócsoport illetékességi területén. Mivel a térség tőkehiánnyal küszködik, így nincs számottevő vállalkozói kedv, valamint tudás és információ egy vállalkozás beindításához. A civil szféra nem tud kellőképpen megerősödni, így működésbeli és mindennapi nehézségekkel kell szembenéznie. Bár az elmúlt időszakban az együttműködések számának növekedése megfigyelhető volt, de sajnos az ebben rejlő lehetőségek még mindig nincsenek kellően kihasználva.

A fent felsorolt problémák megoldásának legfontosabb lehetősége a fiatalok kötődésének növelése, az életminőség, a jövedelemtermelő- és versenyképesség javítása az elvándorlás mielőbbi megállítása érdekében. Mindenképpen stabilizálni kell a vidéki megélhetés alapjait és új munkahelyek teremtésével csökkenteni a magas munkanélküliséget. A helyi vállalkozásokat és civil szervezeteket erősíteni kell. Helyi összefogással és együttműködések által térségünkben tovább fejlődhet a közös gondolkodás és megindulhat a cselekvés, mely által fejleszthetjük a helyi gazdaságot, a környezeti állapotokat pedig megőrizhetjük és javíthatjuk. Fontosnak tartjuk a képzések, a helyi termékek előállításának és fenntartható turisztikai fejlesztéseknek a támogatását.

A térséget veszélyezteti, hogy a kedvezőtlen gazdasági folyamatok tovább rontják annak tőkehiányos állapotát és a gazdasági hanyatlás további súlyos, tartós munkanélküliséghez vezet. Ha felgyorsul a fiatalok munkahely utáni elvándorlásának folyamata, az gátat szab a fejlődési folyamatoknak. Bár az együttműködések száma az elmúlt időszakban már növekedésnek indult, de ennek elmaradása veszélyt jelent a térségre a jövőben, így ezt mindenképpen ösztönözni szükséges.

4.2 A 2007-2013-as HVS megvalósulásának összegző értékelése, következtetések

A 2007-2013 időszakban a 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület Helyi Vidékfejlesztési Stratégiájának sikeres megvalósulásával elmondható, hogy a helyi életminőség fejlesztésének elősegítésével, az épített-, természeti- és kulturális örökség megőrzésével, ápolásával, a települési környezet és szolgáltatások javításával, fejlesztésével, az egyes szektorok, települések, szervezetek közötti együttműködések kialakításával a térség szereplői számára kölcsönösen előnyös együttélés, az élhető vidék megteremtése kezdett lehetővé válni.

19

A térség a stratégia megvalósulásának hatására mindinkább felértékelődött a természeti, kulturális értékek megőrzésével, védelmével és a települések megújításával. A lakosság, a fiatalok identitásának fokozódása lehetővé vált, a hagyományok ápolása közösségi programok létrejöttét és a települések összefogását generálta. Erősödött a civil társadalom, és kialakult a térségben az a közösségi szellem, térségi együttműködés, mely a hosszú távú és fenntartható fejlődés kulcsát jelentheti a jövőben.

A stratégia megvalósítása a III. tengelyes intézkedésekkel kezdődött (falufejlesztés, vállalkozásfejlesztés, turisztikai tevékenységek ösztönzése, vidéki örökség megőrzése), melyeknél előnyt élveztek azok a fejlesztések, amelyek munkahelyteremtőek, illetve munkahelymegtartóak voltak, a komplex projektek, valamint az együttműködésben megvalósuló fejlesztések.

Második ütemben a LEADER fejlesztések megvalósítására került sor, ahol elsősorban az összefogáson alapuló, újszerű, innovatív, együttműködés keretében megvalósuló elképzelések részesültek támogatásban.

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület sikeresen zárta a 2007-2013 időszakot, melyet alátámaszt az a 173 db nyertes projekt mely az Akciócsoport illetékességi területén valósult meg és hozzájárult a térség fejlődéséhez, versenyképességének növeléséhez, a vidéki élet minőségének javulásához, vállalkozások és civil szervezetek fejlesztéséhez. Számos eszközbeszerzés és rendezvény valósult meg, pálinkafőzdek és gyümölcsfeldolgozók jöttek létre és fejlődtek, térfigyelő kamerarendszerek épültek ki, civil szervezetek és vállalkozások fejlesztése, turisztikai szálláshelyek és attrakciók kialakítása és fejlesztése valósult meg, számos faluközpont és templom újjult meg és több, az egész térséget átfogó projekt lendítette előre az akciócsoport területét. Kiemelt fontosságúnak tartjuk a térségi projekteket, hiszen ezek „hatása” nem csak 1-1 települést, hanem az egész térséget érinti. Térségi online turisztikai rendszer alakult ki, melynek keretében webkioszkok segítségével kapnak komplex képet a térség turisztikai látnivalóiról, szállás- és vendéglátóhelyeiről a térségbe látogató turisták. Vidékfejlesztési központ jött létre, mely helyet ad a térség vidékfejlesztési rendezvényeinek és ez által erős közösségépítő funkcióval rendelkezik. Térségi marketingtevékenységek fejlesztése keretében az akciócsoport mind a 36 települését bemutató színes kiadvány és az elmúlt időszak nyertes projektjeit bemutató kiadvány készült el, valamint a térségi helyi termékeket és helyi recepteket összefogó weboldalak kerültek kialakításra (www.palocportekak.hu, www.palocreceptek.hu).

LEADER keretében szervezetünk egy helyi termék bolthálózatot szeretett volna kialakítani az akciócsoport 7 településén az ottani önkormányzatokkal, szervezetekkel együttműködve, ahol a helyi termékesek portékáit lehetett volna megvásárolni. Sajnos a projekt finanszírozási problémák miatt nem valósult meg, de az igény jelenleg is felmerült arra, hogy a helyi termékek piacra juttatását ösztönözni kellene. A finanszírozási problémák kiküszöbölésével és az önkormányzatokkal való

szorosabb együttműködés keretében a 2014-2020 időszakban szeretnénk elérni a bolthálózat megvalósítását.

Az elmúlt időszakban akciócsoporthunk LEADER keretében térségi védjegyrendszert hozott létre, melynek a működését a felmerülő térségi véleményeknek megfelelően mindenképpen szeretnénk beindítani az elkövetkezendő időszakban.

Nagyon büszkék vagyunk szervezetünk saját rendezvényére, mely az elmúlt időszakban hatalmas térségi összefogás és együttműködés keretében valósult meg két alkalommal. A Palóc Kanyar elnevezésű autós csillagtúra során a versenyzők bejárták a térség számos települését, ahol 1-1 sikeresen teljesített feladatot követően utazhattak tovább a következő helyszínre. A verseny során a térség számos települését bejárták a versenyzők, ahol 1-1 sikeresen teljesített feladatot követően utazhattak tovább a következő helyszínre megismerve közben palócföld hagyományait, látnivalóit, ízeit és dallamait. A nagy sikerre való tekintettel a hagyományőrző versenyt szeretnénk a jövőben is újra megrendezni amennyiben lehetőségünk adódik rá.

Véleményünk szerint az elmúlt időszak célterületei a felmerülő igényeknek megfelelően lettek kialakítva, melyet alátámaszt az is, hogy a rendelkezésünkre álló fejlesztési források teljes mértékben felhasználásra kerültek. Ez mindenképp követendő példa a jövőt tekintve is. A civil, a vállalkozói és az önkormányzati szféra egyaránt aktívan vett részt a 2007-2013 időszak tervezésében és megvalósításában, célunk ezen szférák aktivitásának és pályázói kedvének további növelése. Véleményünk szerint az elmúlt időszak célterületei a felmerülő igényeknek megfelelően lettek

Az egyesület szervezeti életét jellemző pezsgés folyamatosan fennállt az elmúlt időszakban. A kezdetben 74 taggal induló egyesületi tagság mára 81 főre duzzadt, a különböző szférák résztvevői között számos olyan kapcsolat alakult ki az akciócsoporthoz tartozó területén belül és azon is túl, mely a jövőben közös együttgondolkodást és közös projektek generálását jelentheti

Szervezetünk számára a jövőben is nagyon fontos szerepet játszik a helyi partnerségek építése és ápolása. Az elmúlt időszakban számos olyan új kapcsolatot építettünk a térségen belül és kívül, mely közvetlenül vagy közvetve a stratégia megvalósítását szolgálta.

A jövőben is kiemelt fontosságúként kezeljük a Helyi Akciócsoporthoz tartozó területén működő 36 db önkormányzattal kiépített kapcsolatokat. Erre azért van szükség, mert az önkormányzatokon keresztül a lakosság olyan csoportjait is elérhetjük, akik közvetlenül nem találkoznak az egyesület munkájával. Az elmúlt időszakban igyekeztünk a térség minden nagyszabású települési rendezvényén képviseltetni magunkat, hogy minél többen ismerhessék meg tevékenységünket és elért eredményeinket, ösztönözve ezzel vidékfejlesztési ötletek és projektek generálását. Egyesületünk által szervezett térségi rendezvényeinkbe bevontuk a településeket mint szervezők és mint kedvezményezettek egyaránt. Ezáltal nem csak a velünk létesített kapcsolataik fejlődtek, hanem újak épülhetnek a térség önkormányzatai között.

Fontosnak tartjuk a civil szervezetekkel és ezen belül az ifjúsági civil szervezetekkel való együttműködést. A térségben belül a civil szervezetek egyre nagyobb aktivitása figyelhető meg, az egyesület tagságában és partnerei körében is egyre inkább szerepet vállalnak. A jövőben szeretnénk

arra törekedni, hogy a tapasztalatcserékbe, konferenciákba minél szélesebb körben vonjuk be a térség civiljeit és erősítsük együttműködéseiket.

A vállalkozásokkal ápoltt kapcsolatok már az elmúlt időszakban is fontos részét képezték a stratégiánknak. Elsősorban a vállalkozások saját projektjeinek generálása, előkészítése és megvalósítása kapcsán áll(t)unk folyamatos kapcsolatban a szférával és több olyan térségi projektünk is megvalósult, melyekben jelentős szerepük volt a helyi vállalkozásoknak és azok együttműködéseinek.

Szoros kapcsolatot és együttműködést sikerült kiépíteni több külföldi szervezettel is, melynek köszönhetően szlovák, cseh, román, olasz és finn partnereinkkel közösen megvalósított projektekben vettünk részt. A jövőben szeretnénk ezeket a kapcsolatokat tovább erősíteni és újakat is kialakítani, hiszen a nemzetközi tapasztalatcserék nagyon hasznosnak bizonyultak az elmúlt időszakban.

Szervezetünk az elmúlt időszak stratégiájának megvalósulását sikerként könyveli el, hiszen minden rendelkezésre álló fejlesztési lekötésre került. Bár a 2014-2020 időszak forrásai jóval kisebbek, mégis törekszünk arra, hogy az elmúlt időszak sikerei alapján, a térség igényeit figyelembe véve hatékonyan kerüljenek felhasználásra.

4.3 A HFS-t érintő tervezési előzmények, programok, szolgáltatások

Külső koherencia, kiegészítő jelleg

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája alapvetően illeszkedik a Vidékfejlesztési Programhoz, hiszen a LEADER annak részét képezi. A LEADER kiegészítő, megalapozó forrásként működik a nem agrárjellegű támogatások megvalósításában, lehetőséget adva társadalmi, gazdasági és környezeti fejlesztéseknek.

Helyi Fejlesztési Stratégiánk tervezett intézkedései több területen is hozzájárulnak más Operatív Programok céljainak megvalósításához, ebből kifolyólag azok közvetlenül vagy közvetve is befolyásolhatják a helyi szereplők forráshoz jutását. A HFS végrehajtása során egyrészt a térségben működő szervezetek és személyek részére biztosított tanácsadói tevékenységgel, másrészt saját projektek generálásával igyekszünk a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat minél hatékonyabban felhasználni, elősegítve ezzel a helyi gazdaság fejlődését.

Az elmúlt időszak fejlesztési forrásaihoz képest most lényegesen kisebb forráskerettel tervezhetünk, ezáltal a 2014-2020 időszakban az alacsonyabb összegű támogatások megvalósítása lesz a jellemző, amelyek kiegészítő forrásként kapcsolódhatnak más Operatív Programokhoz. Segítik a vállalkozások és civil szervezetek erősítését, eszközbeszerzési lehetőséget teremtenek és segítik a munkahelyek megtartását vagy az újak létrehozását. A TOP program kedvező lehetőségeket biztosít az önkormányzatok részére, azonban elsősorban a közigazgatási jellegű projektek megvalósítására vonatkozik, valamint a program keretében turisztikai tevékenységek ösztönzésére nem pályázhat olyan település, mely Geopark területén helyezkedik el. Mivel illetékességi területünk minden települése a Novohrad-Nógrád Geopark Nonprofit Kft. által lefedett területen található, így a TOP program turisztikai jellegű támogatásaiból a térségünk nem

részesülhet. Ezért is tartjuk fontosnak a turisztikai tevékenységek ösztönzésére irányuló intézkedés kialakítását mindamellett, hogy térségünk rendkívül jó természeti-, kulturális és épített örökségei révén az egyik fő kitörési pontot a turizmus jelentheti. Az intézkedés kialakításának szükségességét alátámasztja az is, hogy a GINOP program nem támogatja a falusi szálláshelyek kialakítását. Vállalkozások fejlesztése és képzése elnevezésű intézkedésünk kiegészíti a GINOP pályázataiban mikro-, kis- és középvállalkozások részére elérhető kapacitásbővítésre irányuló pályázatait, mivel az elérhető maximális támogatás nem éri el a GINOP pályázatainak minimális támogatási összegét. Az intézkedés keretében kötelezően megvalósítandó képzés, mint fejlesztési elem, biztosítja a lehatárolást valamennyi más támogatási alaptól.

A HFS tartalmát befolyásoló megyei, járási, települési területi szinten megfogalmazott fejlesztési prioritások/beavatkozási területek

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben kiemelt szerepe van a megfelelően előkészített, megalapozott területi terveknek. A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája szoros összhangban áll a Nógrád Megyei Területfejlesztési Koncepcióval, melynek ugyancsak legfontosabb céljai közé tartozik a gazdaságfejlesztés, az aktív, együttműködő társadalom kialakítása és marasztaló élettér megteremtése az elvándorlás megállítására. A vállalkozói aktivitás élénkítésével, a helyi értékekre épülő, fejlődő, piacképes vidéki gazdaság megteremtésével, a vállalkozói szféra erősítésével érhető el a térség gazdaságának fejlesztése. Ahhoz, hogy aktív, együttműködő helyi társadalom jöjjön létre, segíteni kell az elszegényedő társadalmi rétegek életszínvonalának javítását, mérsékelni kell a fiatalok elvándorlását és megoldást kell találni a szegénység és kirekesztettség kezelésére. Helyi Fejlesztési Stratégiánk intézkedései mindezen célok elérését kívánja megvalósítani.

Két városunk (Salgótarján, Bátorfyerénye) fejlesztési tervét, valamint az illetékességi területünkön található települések fejlesztési stratégiáját vizsgálva megállapítható, hogy a térség kiemelt célja a munkanélküliség csökkentése, a gazdaságfejlesztés elősegítése, a hátrányos helyzetű csoportok integrálása és a helyi közösség életszínvonalának javítása.

A HFS tartalmát befolyásoló, a térség gazdasági és környezeti fejlődését és a befogadást támogató programok, szolgáltatások

Szervezetünk akárcsak az elmúlt időszakban, jelenleg is folyamatos kapcsolatban áll a helyi (salgótarjáni) TDM szervezettel. Bár formális együttműködés nem jött létre a két szervezet között, de az elmúlt időszakban folyamatosan segítettük egymás munkáját és különféle rendezvényeken (utazás kiállítás, települési rendezvények) népszerűsítettük egymás tevékenységét és kiadványait. Turisztikai irányú intézkedésünk kapcsán szeretnénk ösztönözni pályázóink TDM (akár országos) szervezethez történő csatlakozását.

Szervezetünk aktív tagja a helyi Palóc Út Egyesületnek, részt veszünk az általuk megküldött anyagok véleményezésében, az egyesület pedig népszerűsíti az illetékességi területünkön várható települési rendezvényeket.

A Bejárható Magyarország Program az egyik legnagyobb potenciállal rendelkező hazai kezdeményezés, mely az ifjúság aktív szabadidő eltöltését, a belföldi turizmus élénkítését, az egészség- és környezettudatos szemléletmód kialakítását és a felelősségteljes gondolkodást egyaránt szolgálja. Térségünkben mindenképp szeretnénk népszerűsíteni a programot és felhívni

annak fontosságára a figyelmet, így pályázóink körében szorgalmazzuk az ehhez való kapcsolódó szolgáltatások fejlesztését. Mivel a program fontos célja egyebek mellett az úgynevezett „attrakciófejlesztés” (mely alatt a tematikus útvonalak fejlesztése és népszerűsítése értendő) így a Turisztikai tevékenységek ösztönzése elnevezésű intézkedésünk keretében beérkező projektek közül előnyt fognak élvezni azok, melyek a Bejárható Magyarország valamely jármódjának útvonalát érintő településen valósulnak meg. Akciócsoportunk területén a következő településeket érinti a Bejárható Magyarország gyalogos útvonala: Nagybárcány, Sámsonháza, Mátraverebély-Szentkút, Szuha-Mátraalmás), így az ezen települések valamelyikén megvalósuló turisztikai fejlesztéseket előnyben szeretnénk részesíteni. (A Bejárható Magyarország program további jármódjaival kapcsolatban még nincs pontos információnk arról, hogy az akciócsoportunk területe milyen mértékben érintett.)

4.4 SWOT

A SWOT elemzést a helyzetfeltárásban kifejtett adatoknak, a fejlesztési előzményeknek, különböző adatelemzéseknek és a közösségi tervezés során nyert információknak megfelelően készítettük el.

Belső Erősségek	Belső Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - Rendkívül jó természeti adottságok, különleges térség specifikus képződmények, turisztikai látványosságok (Ipolytarnóci Ősmaradványok Természetvédelmi Terület, Karancs, Medves-fennsík, kazári Riolit-tufa). - Sokszínű építészeti és kulturális örökség. (román és gótikus stílusú katolikus templomok, palóc stílusú épületek) - Meglévő helyi identitástudat, közösség összetartó, minden évben megrendezésre kerülő színes gasztronómiai és kulturális rendezvények (Palacsinta fesztivál, Laskafesztivál, Park Party, Kiskő-leves Fesztivál) - Élő palóc néphagyományok, bemutató házak (pl. kazári Tájház, Bányásház, Kézművesház, ságújfalusi faluközpont). - Jó minőségű, egyedi helyi termékek (méz, pálinka, sajt, kézműves termékek – csuhé, csipke, csont és mézeskalács). - Az elmúlt időszakban LEADER keretében kialakított térségi védjegyrendszer. - A 2007-2013 időszakban szerzett tapasztalat és hatékony forrásfelhasználás. - Jó kommunikáció a tagság, a térségi szereplők és a pályázók felé. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nem kellően kihasználtak a turizmusban, a természeti erőforrásokban és a helyi termékek előállításában rejlő lehetőségek. - Bár létrejött az akciócsoport illetékességi területén egy térségi védjegyrendszer, de egyelőre nem működik. - Gyenge a térség népességmegtartó ereje, így egyre több fiatal elvándorol és évről évre megfigyelhető a népességcsökkenés. - Vidéki életminőség és életszínvonal romlása. - Kistelepülési szolgáltatások hiányossága. - Alacsony a helyi munkahelyek száma. - Mikro- és kisvállalkozások tőkehiányosak, alacsony a vállalkozói kedv. - Magas szakképzetlenség aránya, alacsony a tőkevonzó képesség. - Nem megfelelő minőségű és struktúrájú szakképzés, szakemberek hiánya (pl. a turizmus területén nyelvtudással rendelkező szakemberre lenne szükség, illetve van a térségben varroda, de nincs elég varrónő.) - A civil szféra nem tud megerősödni. - Nem megfelelő állapotú utak. - Az együttműködésben rejlő lehetőségek

	nincsenek kellőképpen kihasználva.
Külső Lehetőségek	Külső Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - Egyre növekvő az igény Magyarországon az aktív, zöld turizmusra. - Egyre nő az igény a helyi termékek iránt, egyre több a tudatos vásárló. - LEADER forrás és más operatív programok nyújtotta fejlesztési lehetőségek. - Nemzetközi kapcsolatok. - Térségek közötti és nemzetközi együttműködések. 	<ul style="list-style-type: none"> - A kedvezőtlen gazdasági folyamatok növelik a tőkehiányos állapotot. - A gazdasági hanyatlás tartós munkanélküliséghez vezet, nő a szegénység. - Fiatalok elvándorlásának gyorsuló folyamata gátat szab a fejlődésnek. - Együttműködések elmaradása térségen belül és térségek között. - Alacsony szintű együttműködés mind a civil szervezetek, az önkormányzatok és a vállalkozások tekintetében. - A külső források megszerzéséhez szükséges saját erő hiánya korlátozza a térség fejlesztéseit.

3.számú táblázat: SWOTelemzés

	BELSŐ ERŐSSÉGEK	BELSŐ GYENGESÉGEK
KÜLSŐ LEHETŐSÉGEK	<p>Offenzív stratégiák</p> <p>Turisztikai tevékenységek fejlesztése, helyi termékek piacra jutásának elősegítése. A korábbi években szerzett tapasztalatoknak köszönhetően hatékony forrásfelhasználás.</p>	<p>Fejlesztő stratégiák</p> <p>A vidéki életminőség javítása érdekében helyi önkormányzatok, civil szervezetek és vállalkozások erősítése, szakemberek képzése. A térségi védjegyrendszer működésének beindítása.</p>
KÜLSŐ VESZÉLYEK	<p>Védekező stratégiák</p> <p>A természeti adottságainkra és helyi értékeinkre épülő turizmus fellendülésével a gazdasági hanyatlás mérséklése.</p>	<p>Elkerülő stratégiák</p> <p>Vállalkozások, civil szervezetek és önkormányzatok együttműködéseinek ösztönzése. Munkahelyteremtés, mellyel mérsékelhető a helyi munkanélküliség mértéke és van esély a fiatalok helyben tartására.</p>

4. számú táblázat: SWOT mátrix

4.5 Fejlesztési szükségletek azonosítása

Mint a helyzetfeltárásból és a SWOT elemzésből is jól kiolvasható, térségünk egyik legnagyobb problémája, hogy népességmegtartó ereje gyenge, a fiatalok elvándorolnak. A tőkevonzó képesség, a foglalkoztatottság és a jövedelmi szint alacsony, kevés a minőségi turisztikai szolgáltatás, jellemző az életminőség és életszínvonal romlása.

Belső erősségeink és külső lehetőségeink figyelembevételével az **offenzív stratégiánk** részét képezi a turisztikai tevékenységek fejlesztése és helyi termékek piacra jutásának elősegítése. A gyönyörű természeti környezetünknek és az épített-, kulturális adottságainknak köszönhetően az egyre inkább növekvő aktív zöld turizmus iránti igény lehetőségének kihasználásával a térség egyik fő kitörési pontja a turizmusban rejlik. Térségünkben még mindig kevés a megfelelő minőségű szálláshely és szolgáltatás. Ha a fejlesztési forrásoknak köszönhetően a meglévő szálláshelyek és turisztikai szolgáltatások színvonala javul, illetve új szolgáltatások jelennek meg, a térség alkalmassá válik arra, hogy az idelátogatók igényeit kielégítse, ezáltal a tartózkodási idő és a térség vendégforgalma folyamatosan növekvő tendenciát eredményezzen. A tervezési időszak során szervezett fórumokon több alkalommal is elhangzott az igény arra, hogy a helyi termékeket segíteni kellene piacra juttatni és népszerűsíteni. Minőségi helyi termékeink és az irántuk egyre növekvő kereslet igényt támaszt arra, hogy a helyi termékek piacra jussanak és megfelelő marketinggel minden tudatos vásárló és érdeklődő számára elérhetőek legyenek. Sajnos manapság a térségben fellelhető helyi termékek nem mindenki számára ismertek és elérhetőek, így gyakran fordul elő, hogy az idelátogató turista nem tudja, honnan szerezzen be térségi helyi terméket. Egy egységes arculattal rendelkező helyi termékes bolthálózat kialakításával amellet, hogy a helyi vállalkozók és a helyi gazdaság erősödik, lehetővé válik, hogy akár a helyiek, akár a térségbe látogató turisták könnyen rátaláljanak azokra az üzletekre, ahol a tájra jellemző speciális termékeket megvásárolhatják. A 2007-2013 időszakban szerzett tapasztalatoknak köszönhetően a LEADER segítségével hatékony forrásfelhasználást tudunk megvalósítani.

Belső gyengeségeink és külső lehetőségeink figyelembevételével a **fejlesztő stratégiánk** részét képezi a vidéki élet minőségének javítása érdekében a helyi önkormányzatok, civil szervezetek és vállalkozások erősítése. A településkép és a környezet állapotának javulása által a térség élhetőbbé válhat. A térség civil szervezeteinek támogatásával színvonalasabb, színesebb rendezvények, programok valósulhatnak meg, melyek az eddiginél nagyobb számú érdeklődőt vonzhatnak mind a térség lakossága, mind az idelátogatók köréből. Ennek köszönhetően megerősödik a civil szféra, több térségen belüli civil kezdeményezés alakulhat ki és létrejöhet a térségben az a közösségi szellem és együttműködés, mely hosszú távon a fenntartható fejlődés alapja lehet. A fejlesztések hatására a térségi civilek és önkormányzatok háttér infrastruktúrája javulhat. Bár az akciócsoport illetékességi területén létrejött egy térségi védjegyrendszer az elmúlt időszakban, de sajnos a működése még nem indult be, mely kétségkívül gyengeségnek számít a térség szempontjából. A helyi igényeknek megfelelően szeretnénk a térségi védjegyrendszer működésének beindítását szorgalmazni. Nagy gondot jelent, a szakemberek hiánya, a térségben nincs elegendő megfelelő minőségű és struktúrájú képzés. Az EFOP 1.7-es intézkedés igénybe vételével („helyi felzárkózást szolgáló tudás bővítése” keretében) képzést szeretnénk megvalósítani, mely amellet, hogy növeli a szakemberek számát, a hátrányos helyzetű rétegek felzárkózását is elősegíti. Gyakori problémát okoz a helyi vállalkozók, civil szervezetek és önkormányzatok gép- és eszközellátottságának hiánya, melyeket a tervezési időszak elején beérkezett projektötlet adatlapok is alátámasztanak és melyekre a fejlesztési források megoldást nyújthatnak. A

vállalkozások erősítésével a térség egyre versenyképesebb lesz, a kereskedelmi és szolgáltató vállalkozások helyzete stabilizálódik, a vevők igényeinek kielégítése eredményesebbé válik, a kereskedelmi szolgáltatások minősége javul és bővül a köre.

Belső erősségeink és a külső veszélyek figyelembevétel a **védekező stratégiánk** összhangban van az offenzív stratégiánkkal; egyértelműen a gazdasági hanyatlás mérséklésére épül, melyet leginkább a természeti adottságainkra és helyi értékeinkre épülő turizmus fellendülésével tudunk elérni. A fejlesztések hatására közvetlen és közvetett munkahelyek jönnek létre, így javulnak társadalmi és gazdasági mutatóink.

Belső gyengeségeink és a külső veszélyek alapján az **elkerülő stratégiánk** fontos része a vállalkozások, civil szervezetek és önkormányzatok együttműködéseinek ösztönzése, valamint a munkahelyteremtés, mellyel mérsékelhető a helyi munkanélküliség mértéke és van esély a fiatalok helyben tartására. Térségünkben manapság az együttműködésekben rejlő lehetőség nincsenek kellőképpen kihasználva, pedig a vállalkozások kérdőíves felméréséből jól látszik, hogy lenne igényük a közös együttműködésekre, így ezeket mindenképpen szorgalmazni szeretnénk. A térségben meghatározó szerepet tölthet be a nonprofit szervezetek közötti kapcsolatépítés, melynek következtében a civil társadalom aktívabbá válik, elindulhat a hazai- és nemzetközi együttműködések szélesítése. A térség súlyos problémája, hogy alacsony a helyi munkahelyek száma, így a fejlesztések során szeretnénk szorgalmazni a munkahelyteremtéssel járó projekteket. Emellett az EFOP 1.7-es intézkedés igénybevételével képzéseket, átképzéseket szeretnénk megvalósítani, melyek a munkaerőpiac felé terelik a munkanélkülieket. Munkahelyteremtéssel pedig a helyi, és azon belül a társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett rétegek életszínvonala is javul.

Összességében a helyzetfeltárás, a fejlesztési előzmények és a közösségi tervezés során nyert információk alapján a Helyi Fejlesztési Stratégiánk alapvető célja az élhető életforma és fenntartható fejlődés megteremtése, értékmegőrzés, a vidéki megélhetés alapjainak megszilárdítása és a helyi gazdaság stabilizálása, a versenyképes helyi termékek, a bővülő alap- és kiegészítő szolgáltatások, a működőképes vállalkozások, a foglalkoztatási lehetőségek bővülése, a jövedelemtermelő képesség erősödése által. Ez hozzájárulna ahhoz, hogy a térség lakossága, a fiatalok mind a megélhetés, mind az egyéb lehetőségek tekintetében jövőt lássanak a térségben maradásra. Közösségfejlesztés révén erősödik helyi kötődésük, ezáltal csökken a térségből való elvándorlás és eredményes a térség integrációja. A vállalkozások és civil szervezetek megerősítésével kialakul a térségben az a közösségi szellem és térségi együttműködés, amely a hosszú távú és fenntartható fejlődés kulcsát jelenti.

Célunk, hogy a 2014-2020 időszakban, a térségben olyan projektek is megvalósuljanak, melynek eredményeként a palóc népi hagyományok, viseletek, szokások és mesterségek átöröklődhetnek a fiatal és középkorú generációra.

5. HORIZONTÁLIS CÉLOK

5.1 Esélyegyenlőség

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület illetékességi területének 23 db települése kapcsán az állandó lakosság több, mint 15%-a él a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI.26.) Korm. rendelet kedvezményezett járás és/vagy települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV.23.) Korm. rendelet kedvezményezett település területén. A térségben jelen van a társadalmi kirekesztődés és az újratermelődő szegénység problémája. Ezt leginkább az okozza, hogy magas a munkanélküliség és alacsony a szakképzettség, valamint a tökevonzó képesség. A mélyszegénységben élőkre jellemző a tartós munkanélküliség, az alacsony iskolázottság és a kedvezőtlen életkörülmények. Mindezek magukban hordozzák a társadalmi kirekesztődést és a további életszínvonal romlását.

Szervezetünk kiemelten fontosnak tartja, hogy a hátrányos helyzetű, illetve társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett csoportok ugyanúgy részt tudjanak venni a Helyi Fejlesztési Stratégia tervezésében és megvalósításában, mint a térség további szereplői. Ennek elérése érdekében felvettük a kapcsolatot az Autonómia Alapítvánnyal, akik nagy tapasztalattal rendelkeznek a társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett csoportok aktivizálásában, hiszen tevékenységük fókuszában a civil társadalom megerősítése, a kirekesztett csoportok támogatása, elsősorban a roma integráció áll. Az alapítvány koordinátora segít elérni a helyi roma közösségeket és tájékoztatni őket az általunk szervezett tájékoztató fórumok időpontjáról annak érdekében, hogy ezek alkalmával minél nagyobb számban jelen legyenek és részt vegyenek a stratégia tervezési folyamatában, majd később a megvalósításban is.

A vállalkozások részére kidolgozott intézkedések keretében nagy hangsúlyt fektetünk a munkanélküliség csökkentésére és ez által a hátrányosabb helyzetben lévők életszínvonalának javítására. Ezt úgy kívánjuk megvalósítani, hogy a jövőbeni projektek közül előnyt élveznek majd azok, amelyekben a projektgazda vállalja új munkahely teremtését és/vagy hátrányos helyzetű személy alkalmazását. Ettől azt várjuk, hogy a térségben jelen lévő munkanélküliségi ráta csökkenjen és a fiatal képzett munkaerő a térségben maradjon. A vállalkozások fejlesztésére irányuló intézkedésünk keretében előírt kritérium, hogy képzéssel együtt valósuljon meg, melynek kapcsán meg lehet alapozni vagy fejleszteni idegen nyelvek ismeretét, számítógépes ismereteket, vagy olyan szakképesítést szerezni, mellyel egy adott munkahelyen található gép, eszköz kezelését sajátíthatja el a résztvevő.

Véleményünk szerint az általunk kidolgozott intézkedések a célok megvalósulásával a térség előrelendítése mellett az érintett csoportok helyzetének javulását is eredményezik majd.

A támogatásban részesülő projektek esetében legalább a fenntartási időszak alatt mindenképp szeretnénk nyomon követni a pályázat megvalósulását és a vállalt kritériumok teljesítését, melyet adatbekérés formájában kívánunk megvalósítani.

5.2 Környezeti fenntarthatóság

A környezet megóvásának kérdése már a korábbi tervezési időszakban is nagy hangsúllyal bírt országsszerte, melynek fontossága azóta is folyamatosan nő. A gyárak és a szénhasználat emelkedése óhatatlanul magával hozta az emelkedő légszennyezést, illetve a használt vegyi anyagokból származó szemét mennyisége is növekedésnek indult. Ezek csökkentésére számos olyan megoldás létezik melyek a mindennapi életünkbe és rutinunkba építve segíthetik a környezeti fenntarthatóság kialakítását. A hulladékok szelektálása és újrahasznosítása, a tudatos vásárlás és az energiahatékonyság növelése egyaránt hozzájárul a cél megvalósításához.

Szervezetünk a Helyi Fejlesztési Stratégia egyik lényeges szempontjának tartja a térség környezeti fenntarthatóságának megalapozását. Már a 2007-2013 időszakban is nagy hangsúlyt fektettünk a megújuló- és bioenergia hasznosítás szorgalmazására, melyet természetesen a jövőben is folytatni szeretnénk. Pályázóink figyelmét minden esetben felhívtuk az energiahatékonyság növelésének fontosságára és előnyeire. A cselekvési tervben meghatározott kritériumok alapján előnyt élveznek majd azok a projektek, amelyek megújuló- vagy bioenergia hasznosítást, energiahatékonyság növelést, illetve környezetbarát technológia és technika alkalmazását teszik lehetővé.

A támogatásban részesülő projektek esetében legalább a fenntartási időszak alatt mindenképp szeretnénk nyomon követni a pályázat megvalósulását és a vállalt kritériumok teljesítését, melyet adatbekérés formájában kívánunk megvalósítani.

6. A HFS INTEGRÁLT ÉS INNOVATÍV ELEMEINEK BEMUTATÁSA

Szervezetünk már az elmúlt időszakban is számos térségi szintű fejlesztés megvalósításában vett részt, melyet a jövőben is szorgalmazni szeretnénk. Ennek érdekében kialakítottunk egy olyan nagyobb volumenű intézkedést, mely az ágazatközi elvét szem előtt tartva valósít meg egész térséget lefedő projekteket. Szervezetünk a 2007-2013 időszakban elnyert LEADER támogatásnak köszönhetően térségi marketingtevékenységek fejlesztése keretében térségi védjegyrendszert alakított ki. A védjegyrendszer bejegyzése megtörtént, a működés feltételeinek kialakítását és megvalósítását pedig a 2014-2020 időszakban szeretnénk elérni. A védjegyrendszer működése innovációnak számítana a térségben és komplexen fogná össze az akciócsoport illetékességi területének helyi termékeit.

Stratégiánk tervezése során újszerű módszernek számít a Tervezői Fókuszcsoportok felállítása és bevonása, melynek köszönhetően szféránként zajlott az igényfelmérés és térségi szintű elemzés, így specifikusabban mutatkoztak meg a különböző ágazatok igényei és szükségletei a jövő tekintetében. A HFS egyik fő célja, hogy jelentősen kibővítsük az együttműködések a különböző szférák és ágazatok együttes részvételével, illetve aktivizáljuk térségünk vállalkozásait, civil szervezeteit és lakóit. Ennek érdekében került megfogalmazásra néhány intézkedésnél az együttműködés szükségessége. Szervezetünk a jövőben is részt kíván venni térségek közötti együttműködések megvalósításában.

Pályázóinkat szeretnénk ösztönözni innovatív technikák és technológiák alkalmazására, illetve újszerű szolgáltatás bevezetésére a térségben. Ennek érdekében azon projektek, amelyek tartalmazni fognak ilyen vállalat, előnyt élveznek majd az értékelés során.

7. A STRATÉGIA BEAVATKOZÁSI LOGIKÁJA

7.1 A stratégia jövőképe

Helyi Fejlesztési Stratégiánk jövőképe szerint 2020-ra a térség gazdasága fellendül, a helyi vállalkozók és civil szervezetek megerősödnek, valamint új munkahelyek és élhető vidéki települések megteremtésével fokozódik a fiatalok térségben maradása.

7.2 A stratégia célhierarchiája

Jövőkép
Fellendülő gazdaság, stabil vállalkozások és civil szervezetek, élhető vidéki települések, új munkahelyek és térségben maradó fiatalok.

	Átfogó cél(ok)
1.	A meglévő erőforrások jobb kihasználására valamint a vállalkozói kapcsolatok fejlődésére épülve a helyi gazdaság élénkítése, a vállalkozások erősítése
2.	A vidéki életminőség fejlesztése, közösségépítés és megtartás a térségben – beleértve a társadalmi kirekesztettség által leginkább fenyegetett csoportok felzárkózásának elősegítését

Ssz.	Specifikus célok	Eredménymutatók megnevezése	Célértékek
1.	Mikrovállalkozások erősödése, jövedelemtermelő képességük növelése az alkalmazott technológia fejlesztésével, termelőkapacitás növelésével	Előállított többletjövedelem	8 millió Ft/év
2.	Turisztikai szolgáltatások, falusi szálláshelyek fejlesztése, különös tekintettel a Bejárható Magyarország Program által közvetlenül érintett területekre	Vendégéjszakák száma falusi szálláshelyeken	6000 db
3.	Kulturális és gasztronómiai hagyományok őrzése, turisztikai jelentőségű rendezvények támogatása, a térségi identitás erősítése, közösség építés, megtartás	Turisztikai jelentőséggel bíró rendezvények látogatóinak száma	20000 fő
4.	A foglalkoztatás bővítése	A támogatott fejlesztések által létrehozott új munkahelyek száma	8 fő

A célok a tervezés során felmerült közösségi igények és a SWOT elemzés eredményeképpen, a helyzetfeltárásból kiindulva kerültek meghatározásra. A gazdaságfejlesztés a legfontosabb célja a stratégiánknak, mely minden egyéb fejlődés alapja a térségben. A vidéki életminőség fejlesztése, a meglévő közösségek továbbépítése és megtartása, valamint a turisztikai szolgáltatások fejlesztése mind hozzájárul az előzetesen felmért helyi igények kielégítéséhez.

	Intézkedések (beavatkozási területek)	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá ¹					
		1.	2.	3.	4.		
1.	Vállalkozások fejlesztése és képzése	X			X		
2.	A vidéki élet minőségének, vonzerejének fejlesztése		X	X			
3.	Helyi közösségek építése és megtartása		X	X			
4.	Turisztikai tevékenységek ösztönzése	X	X		X		
5.	Térségi szintű fejlesztések		X	X			

8. CSELEKVÉSI TERV

8.1 Az intézkedések leírása

1. Intézkedés

Az intézkedés megnevezése	Vállalkozások fejlesztése és képzése
Specifikus cél:	<ul style="list-style-type: none"> - mikrovállalkozások erősödése - foglalkoztatottság növelése, - meglévő foglalkoztatottak tudásának bővítése a vállalkozás magasabb színvonalú működése érdekében
Indoklás, alátámasztás:	<p>A Tervezést Koordináló Csoport ülésein elhangzott egyik fontos szándék a térség gazdaságának fejlesztése volt a mikrovállalkozások támogatása által.</p> <p>Az intézkedéssel a helyi gazdaság erősítése, a jövedelemtermelő képesség biztosítása valósul meg. A fenntartható környezeti szempontok figyelembe vételével és a munkalehetőségek bővülésével megállítható a fiatalok elvándorlása. A vállalkozások folyamatos képzések révén képesek frissen tartani illetve fokozni szakmai felkészültségüket, ezáltal a versenyképességüket.</p>
A támogatható tevékenység területek meghatározása:	<ul style="list-style-type: none"> - A gazdasági tevékenység folytatásához szükséges épületek, építmények építése, bővítése, felújítása, infrastruktúra fejlesztése, - a vállalkozás tevékenységével, technológiai fejlesztésével, jövedelemtermelő képességének növelésével kapcsolatos eszközbeszerzés, - a vállalkozás piaci megjelenését segítő marketing tevékenységek végzése, erre irányuló szolgáltatások igénybevétele, - a munkavállalóknak a vállalkozás sikeressége, a magasabb minőségű termék előállítás érdekében megvalósuló szakmai vagy nyelvi képzésének lebonyolítása

Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Az intézkedés kiegészíti a GINOP pályázataiban mikro-, kis- és középvállalkozások részére elérhető kapacitásbővítésre irányuló pályázatait, mivel az elérhető maximális támogatás nem éri el GINOP pályázatainak minimális támogatási összegét. A kötelezően megvalósítandó képzés, mint fejlesztési elem, biztosítja a lehatárolást valamennyi más támogatási alaptól.
A jogosultak köre:	mikrovállalkozások, egyéb szövetkezetek
A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	<p>A támogatási keret meghirdetését megelőzően legalább 90 nappal korábban bejegyzett vállalkozás nyújthat be támogatási kérelmet.</p> <p>Előnyben részesül az a kérelmező, amely</p> <ul style="list-style-type: none"> - legalább 1 új munkahelyet létesít lehetőleg hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatásával - az elszegényedés és a társadalmi kirekesztettség által különösen fenyegetett társadalmi csoportba tartozót foglalkoztat vagy a megvalósuló fejlesztés ezen csoport érdekeit szolgálja, - a projekt a fejlesztés által érintett településen új terméket, új szolgáltatást, új módszert, magasabb minőséget hoz létre - a fejlesztés megvalósítása során a 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület LEADER HACS területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozó kerül megbízásra - a fejlesztés megújuló energia vagy környezetbarát módszerek alkalmazását foglalja magában
<p>Tervezett forrás</p> <p>a.) nagysága</p> <p>b.) támogatás aránya:</p> <p>c.) projektméret korlátai</p>	<p>120 millió Ft</p> <p>a fejlesztés teljes összegének maximum 60 %-a</p> <p>projektenként minimum 500.000 Ft maximum 5.000.000 Ft támogatás adható</p>
d.) támogatás módja	vissza nem térítendő
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2018. 2. félév – 2019. 2. félév
<p>Kimeneti indikátorok:</p> <p>a.) támogatott projektek száma</p> <p>b.) támogatott kedvezményezettek száma típusonként</p>	<p>minimum 24 db</p> <p>minimum 24 db mikrovállalkozás</p>

2. Intézkedés

Az intézkedés megnevezése	A vidéki élet minőségének, vonzerejének fejlesztése települési fejlesztésekkel
Specifikus cél:	<ul style="list-style-type: none"> - a térségi identitás erősítése, a fiatalok helyben tartása, kulturális és gasztronómiai hagyományok őrzése - turisztikai szolgáltatások, falusi szálláshelyek fejlesztése, turisztikai jelentőségű rendezvények támogatása - fenntarthatóság növelése a megújuló energiaforrások kihasználása révén - a meglévő helyi erőforrások jobb kihasználása
Indoklás, alátámasztás:	<p>Mind a Tervezést Koordináló Csoport, mind a lezajlott lakossági fórumok egyértelmű eredménye volt, hogy a települési szintű fejlesztések alapvető fontosságúak a térség vonzerejének, a vidéki élet minőségének növelésében, azaz szükség van olyan intézkedésre, amely ezt a szférát célozza meg.</p> <p>Az intézkedéssel elérhető a településkép, a vidéki lakókörnyezet és a közösségi terek, közterületek állapotának javítása, a helyi értékek védelmére irányuló tevékenységek megvalósítása, a térség lakosságának környezettudatos életmódra ösztönzése, ezáltal a fiatalok kötődésének erősítése. Az erősségekre alapozva fejlődhet a közös gondolkodás, megvalósulhat a cselekvés. Növekedhet a települések és a térségben lévő nagyobb turisztikai desztinációk látogatottsága.</p>
A támogatható tevékenység területek meghatározása:	Települési, térségi rendezvények szervezése, eszközbeszerzéssel megvalósuló fejlesztések, épületek, építmények építése, bővítése, felújítása, infrastruktúra fejlesztése, marketing tevékenység végzése
Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A támogatás maximális mértéke nem éri el a más alapokból igényelhető támogatás minimumát.
A jogosultak köre:	HACS területének önkormányzatai
A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	<p>Nem támogathatók a VP. 7.2 illetve 7.4 intézkedésébe sorolható fejlesztések. Előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek</p> <ul style="list-style-type: none"> - a támogatási kérelmében foglalt fejlesztést olyan megvalósítási helyen tervezi, ami a 290/2014 Korm. rendelet szerint <ul style="list-style-type: none"> - kedvezményezett járásbeli - fejlesztendő járásbeli - komplex programmal fejlesztendő járásbeli településen helyezkedik el - legalább 1 új munkahelyet létesít lehetőleg hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatásával - a projekt a fejlesztés által érintett településen új terméket, új szolgáltatást, új módszert, magasabb minőséget hoz létre - a fejlesztés megvalósítása során a 36 Jó Palóc Közhazsnú Egyesület LEADER HACS területén székhellyel vagy telephellyel

	<p>rendelkező vállalkozó kerül megbízásra</p> <ul style="list-style-type: none"> - a fejlesztés megújuló energia vagy környezetbarát módszerek alkalmazását foglalja magában
<p>Tervezett forrás</p> <p>e.) nagysága</p> <p>f.) támogatás aránya:</p> <p>g.) projektméret korlátai</p>	<p>100 millió Ft</p> <p>jövedelemtermelő fejlesztés esetén a fejlesztés teljes összegének maximum 60 %-a, <u>nem</u> jövedelemtermelő fejlesztés esetén a fejlesztés teljes összegének maximum 85 %-a</p> <p>projektenként minimum 500.000 Ft maximum 5.000.000 Ft támogatás adható</p>
h.) támogatás módja	vissza nem térítendő
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2018. 2. félév – 2019. 2. félév
<p>Kimeneti indikátorok:</p> <p>c.) támogatott projektek száma</p> <p>d.) támogatott kedvezményezettek száma típusonként</p>	<p>minimum 20 db</p> <p>minimum 20 db önkormányzat</p>

3. Intézkedés

Az intézkedés megnevezése	Helyi civil közösségek fejlesztése
Specifikus cél:	<ul style="list-style-type: none"> - közösségek építése, megtartása - kulturális és gasztronómiai hagyományok őrzése, a térségi identitás erősítése - turisztikai szolgáltatások, falusi szálláshelyek fejlesztése, turisztikai jelentőségű rendezvények támogatása - a meglévő helyi erőforrások jobb kihasználása
Indoklás, alátámasztás:	<p>A helyzetfeltárásban foglaltaknak megfelelően a térség jelentős és meghatározó civil réteg található, amelynek a fórumokon megjelent képviselői megerősítették, hogy a helyi értékek megtartása és a hagyományok őrzése szívesen és önként vállalt feladatuk, azonban a folytatásához támogatásra számítanak.</p> <p>A helyi közösségek megerősítése, ezáltal a helyben élők életminőségének javítása fontos szerepet játszik a fiatalok elvándorlásának csökkentésében illetve megállításában. Ugyancsak szükséges a hatékonyan működő, civil társadalom a vidéki élet</p>

	vonzerejének megteremtéséhez, a térség hagyományainak, helyi értékeinek megóvásához, és az ehhez szükséges feladatok megfelelő végzéséhez.
A támogatható tevékenység területek meghatározása:	Települési, térségi rendezvények szervezése, eszközbeszerzéssel megvalósuló fejlesztések, épületek, építmények építése, bővítése, felújítása, infrastruktúra fejlesztése, marketing tevékenység végzése
Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Olyan önálló civil szervezetek tevékenységét kívánjuk támogatni, amelyek a helyi értékek megőrzésében, a hagyományok őrzésében, valamint a térségben működő vidéki közösségek fennmaradásában, szemléletformálásában komoly szerepet játszanak. Ezek a célok jelenleg más alapokból nem finanszírozhatók, illetve a támogatás alsó összeghatára magasabb, mint ezen intézkedésből nyújtott maximális támogatás (pl. KEHOP 5-4-1.)
A jogosultak köre:	egyesületek, alapítványok, nonprofit kft-k, egyházak
A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	<p>A támogatási kérelem benyújtását megelőzően legalább 90 nappal korábban a pályázónak rendelkeznie kell az HACS területén bejegyzett székhellyel vagy telephellyel.</p> <p>Előnyben részesül az a támogatási kérelem</p> <ul style="list-style-type: none"> - a támogatási kérelmében foglalt fejlesztést olyan megvalósítási helyen tervezi, ami a 290/2014 Korm. rendelet szerint <ul style="list-style-type: none"> - kedvezményezett járásbeli - fejlesztendő járásbeli - komplex programmal fejlesztendő járásbeli településen helyezkedik el - legalább 1 új munkahelyet létesít lehetőleg hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatásával - a projekt a fejlesztés által érintett településen új terméket, új szolgáltatást, új módszert, magasabb minőséget hoz létre - a fejlesztés megvalósítása során a 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület LEADER HACS területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozó kerül megbízásra - a fejlesztés megújuló energia vagy környezetbarát módszerek alkalmazását foglalja magában
Tervezett forrás	
i.) nagysága	80 millió Ft
j.) támogatás aránya:	jövedelemtermelő fejlesztés esetén a fejlesztés teljes összegének maximum 60 %-a, <u>nem</u> jövedelemtermelő fejlesztés esetén a fejlesztés teljes összegének maximum 85 %-a
k.) projektméret korlátai	projektenként minimum 300.000 Ft maximum 3.000.000 Ft támogatás adható

I.) támogatás módja	vissza nem térítendő
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2018. 2. félév – 2019. 2. félév
Kimeneti indikátorok:	
e.) támogatott projektek száma	minimum 26 db
f.) támogatott kedvezményezettek száma típusonként	minimum 26 db civil szervezet vagy egyházi szervezet

4. Intézkedés

Az intézkedés megnevezése	Turisztikai tevékenységek fejlesztése
Specifikus cél:	<ul style="list-style-type: none"> - turisztikai szolgáltatások, falusi szálláshelyek fejlesztése, turisztikai jelentőségű rendezvények támogatása - kulturális és gasztronómiai hagyományok őrzése, a térségi identitás erősítése - a meglévő helyi erőforrások jobb kihasználása
Indoklás, alátámasztás:	<p>A helyzetfeltárásban leírtaknak megfelelően a térség egyik kitörési pontja a turizmus lehet. A térség természeti adottságai, természeti kincsei, a népi hagyományok őrzésének megléte azonban nincs arányban a turisztikai szolgáltatások jelenlegi mértékével, színvonalával, ezért szükséges ennek az intézkedésnek a megvalósítása.</p> <p>Az intézkedéssel a helyi gazdaság erősítése, a jövedelemtermelő képesség biztosítása valósul meg. A fenntartható környezeti szempontok figyelembe vételével és a munkalehetőségek bővülésével megállítható a fiatalok elvándorlása. Az intézkedéssel a Bejárható Magyarország Program megvalósításához kiemelten kívánunk hozzájárulni.</p>
A támogatható tevékenység területek meghatározása:	Új és/vagy már meglévő turisztikai tevékenység vagy szolgáltatás kialakítása, fejlesztése az ahhoz szükséges eszközök beszerzésével, szolgáltatás vásárlásával, vagy épület, építmény építéssel, bővítéssel, felújítással, marketing tevékenység végzése.
Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	A HACS területét alkotó települések a Nógrádi Geoparkhoz tartozás miatt nem támogathatók a TOP turisztikai célú pályázataiból. A térség nagy turisztikai célpontjaihoz kapcsolódó turisztikai fejlesztések projektenkénti minimális nagysága jóval nagyobb a jelen intézkedésben elérhető maximális támogatás összegénél.

A jogosultak köre:	mikrovállalkozások, önkormányzatok, civil szervezetek
A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	<p>A támogatási keret meghirdetését megelőzően legalább 90 nappal korábban bejegyzett vállalkozás, szervezet nyújthat be támogatási kérelmet.</p> <p>Előnyben részesül az a fejlesztés, amely</p> <ul style="list-style-type: none"> - a támogatási kérelmében foglalt fejlesztést olyan megvalósítási helyen tervezi, ami a 290/2014 Korm. rendelet szerint <ul style="list-style-type: none"> - kedvezményezett járásbeli - fejlesztendő járásbeli - komplex programmal fejlesztendő járásbeli településen helyezkedik el - legalább 1 új munkahelyet létesít lehetőleg hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatásával - a projekt a fejlesztés által érintett településen új terméket, új szolgáltatást, új módszert, magasabb minőséget hoz létre - a fejlesztés megvalósítása során a 36 Jó Palóc Közhazsnú Egyesület LEADER HACS területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozó kerül megbízásra - a fejlesztés megújuló energia vagy környezetbarát módszerek alkalmazását foglalja magában - a Bejárható Magyarország Program valamelyik jármódjának nyomvonala által érintett településen valósul meg
Tervezett forrás	
m.) nagysága	100 millió Ft
n.) támogatás aránya:	Korlátolt felelősségű társaság, betéti társaság, egyéni vállalkozó, egyéb szövetkezet, adószámmal rendelkező magánszemély esetén a fejlesztés teljes összegének maximum 60 %-a, helyi önkormányzat, önkormányzati hivatal (kötségvetési szerv), egyéb egyesület és egyéb alapítvány esetén a fejlesztés összegének 85 %-a
o.) projektméret korlátai	projektenként minimum 500.000 Ft maximum 5.000.000 Ft támogatás adható
p.) támogatás módja	vissza nem térítendő támogatás
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2018. 2. félév – 2019. 2. félév
Kimeneti indikátorok:	
g.) támogatott projektek száma	minimum 20 db
h.) támogatott kedvezményezettek száma típusonként	16 db vállalkozás, 2 db önkormányzat, 2 db civil szervezet

5. Intézkedés

Az intézkedés megnevezése	Térségi szintű fejlesztések
Specifikus cél:	<ul style="list-style-type: none"> - meglévő helyi erőforrások jobb kihasználása, mivel a térségi védjegy megjelenése és a használatára jogosult termékek forgalmazása csak több szféra együttműködése eredményeként, valamint a hatásuk is több területre kihatással van (gazdaság, turizmus) - kulturális és gasztronómiai hagyományok őrzése, a térségi identitás erősítése a helyi termékek számára teremtett értékesítési lehetőségekre alapozva - közösségek építése, megtartása
Indoklás, alátámasztás:	<p>Már korábban is elhangzott a helyi termékek előállítóitól, hogy szerencsés lenne a térségben termelt termékek megkülönböztetése és egységes arculattal rendelkező helyeken történő árusítása. Ez részben lehetőséget nyújtana a minőségi termékek értékesítésének bővítésére, részben pedig a turizmust is elősegítené a helyi jellegzetességek megjelenítésével.</p> <p>Az intézkedéssel olyan nagyobb léptékű fejlesztések valósulnak meg, amelyek a térség teljes területén kifejtik tevékenységüket, illetve éreztetik hatásukat. Eredményükként valamennyi HACS település számára közvetlen haszonnal jár a megvalósulásuk.</p> <p>Ennek egyik része a korábbi időszakban a HACS által kezdeményezett, de meg nem valósult helyi termék bolthálózat kialakítása a térségben. A térségben kb. 12 településen lehetne kialakítani olyan üzletet, ahol a helyben előállított termékek árusítása zajlik. Ezek berendezése, a működés megszervezése lenne a feladat.</p> <p>A másik szintén az egész térség javát szolgáló beruházás az előző elképzeléssel összefüggésben a korábbi időszakban a HACS által létrehozott helyi védjegyrendszer, a „Palócföld Gyöngyszeme” cím gyakorlati bevezetése, illetve az azt működtető eszközrendszer megteremtése. A védjegy biztosítaná a magas minőséget illetve azt, hogy az egységesen megjelenő helyi termékek híre a turizmusra is pozitív hatást gyakoroljon.</p>
A támogatható tevékenység területek meghatározása:	<p>Építési tevékenység, amely épületrészek felújítását és bővítését jelenti, illetve a védjegyrendszer üzemeltetésének kialakításához szükséges eszközök, berendezések beszerzése, a létrehozott fejlesztéssel kapcsolatos marketing tevékenység, a fejlesztésben résztvevők illetve abban dolgozók nyelvi vagy szakmai képzése, rendezvény szervezése, szolgáltatások vásárlása.</p>

Kiegészítő jelleg, lehatárolás:	Több szféra (önkormányzatok, mikrovállalkozások, civil szervezetek) együttműködését igénylő intézkedésről van szó, amely részben a gazdaságfejlesztési tevékenységet egészíti ki kiemelt értékesítési lehetőség megteremtésével, valamint a védjegyszerkezeten alapuló egységes arculat alkalmazásával a térségben a turisztikai tevékenységek hatását erősíti, hozzájárulva annak sikerességéhez.
A jogosultak köre:	nonprofit jellegű mikrovállalkozások
A kiválasztási kritériumok, alapelvek:	<p>Helyi termékek piacra jutását, turisztikai szolgáltatások piacra jutását segítő komplex rendszerek megvalósítása szükséges, amely a HACS teljes területén fejti ki tevékenységét.</p> <p>A támogatási keret meghirdetését megelőzően legalább 90 nappal korábban bejegyzett vállalkozás nyújthat be támogatási kérelmet.</p> <p>Előnyben részesül az a kérelmező, amely</p> <ul style="list-style-type: none"> - a támogatási kérelmében foglalt fejlesztést olyan megvalósítási helyen tervezi, ami a 290/2014 Korm. rendelet szerint <ul style="list-style-type: none"> - kedvezményezett járásbeli - fejlesztendő járásbeli - komplex programmal fejlesztendő járásbeli településen helyezkedik el - legalább 1 új munkahelyet létesít lehetőleg hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatásával - a projekt a fejlesztés által érintett településen új terméket, új szolgáltatást, új módszert, magasabb minőséget hoz létre - a fejlesztés megvalósítása során a 36 Jó Palóc Közhazsnú Egyesület LEADER HACS területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező vállalkozó kerül megbízásra - a fejlesztés megújuló energia vagy környezetbarát módszerek alkalmazását foglalja magában
Tervezett forrás	
q.) nagysága	54,77 millió Ft
r.) támogatás aránya:	a fejlesztés teljes összegének maximum 85 %-a
s.) projektméret korlátai	maximum 54.769.723 Ft támogatás adható
t.) támogatás módja	vissza nem térítendő támogatás
A megvalósítás tervezett időintervalluma:	2018. 2. félév – 2019. 2. félév
Kimeneti indikátorok:	
i.) támogatott projektek száma	1 db

j.) támogatott kedvezményezet tek száma típusonként	1 db nonprofit jellegű mikrovállalkozás
--	---

8.2 Együttműködések

A térségek közötti és nemzetközi együttműködések nagyon fontos szerepet játszanak Helyi Fejlesztési Stratégiánkban, hiszen céljuk az új megoldások ösztönzése a vidéki térségek problémái és fejlesztési lehetőségei összefüggésében. Ezek az együttműködési projektek fejlesztik a helyi szereplők térségen kívüli kapcsolatrendszerét és a nemzetközi tudásmegosztásban megszerezhető kompetenciákat, valamint az új tudást becsatornazzák az együttműködésben résztvevő vidéki térségekbe.

40

Szervezetünk az elmúlt időszakban is megvalósított térségek közötti együttműködések az alábbi témakörökben:

- Palócok a Mátrában (fókuszterület: helyi termékek)
- Helyi védelem alatt álló természeti értékek felkutatása (fókuszterület: természeti és kulturális értékek)

Mindezekon túl a Zagyvaság Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület és a 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület illetékességei területén is megvalósultak térségi együttműködés keretében különböző projektek, melyeknek legfőbb tapasztalata az volt, hogy az együttműködés gyümölcsöző és gördülékeny volt. A helyzetelemzések mindkét HACS Helyi Fejlesztési Stratégiájában jól mutatják, hogy kevés az innovatív, újító, bátor kezdeményezés, ezért a jövőben mindenképpen szeretnénk közös projekteket megvalósítani az alábbi témakörökben:

Zöld utak Észak-Magyarországon

Az együttműködés tervezett tématerülete: A tervezett együttműködés fő témája a kerékpáros, a lovas és a gyalogos turizmus népszerűsítése Észak-Magyarországon a környezetünkben lévő természeti, kulturális, táji- és építészeti értékek bemutatásával.

Specifikus cél: Az együttműködés keretében lehetőség nyílik a két térség turisztikai attrakcióinak megismerésére és népszerűsítésére. Az aktív kikapcsolódásra vágyók kerékpáros, lovas és gyalogos barangolás során ismerhetik meg a két térség állat- és növényvilágát, a természet szépségét valamint az építészeti és kulturális hagyományokat és értékeket.

Indoklás, alátámasztás: Mai, rohanó világunkban egyre kevesebb időt szánunk önmagunkra, illetve a szélesebb értelemben vett környezetre, amiben élünk. Mindennapi életünk megszervezésében a számítógép, a televízió és a telefon, központi szerepet játszik, melyek nem csak a mi életünkben nyernek egyre nagyobb teret, hanem a fiatalabb generációk körében is. A feszített tempójú mindennapok során érdemes lelassítanunk, hogy megpillantsuk, felismerjük a környezetünkben fellelhető természeti, kulturális és építészeti kincseket és értékeket. Közös, felelősségteljes feladatunk, hogy továbbörökítsük a környezetvédő és hagyományőrző szemléletmódot.

A Zagyvaság Vidékfejlesztő Közhasznú Egyesület térsége hasonló adottságokkal rendelkezik, és hasonló problémákkal küzd, így a projekt megvalósítása mindkét térségben hozzájárul a turizmus fellendítéséhez, ezen keresztül pedig a gazdaság fejlődését eredményezi.

Hagyományos ökológiai megoldások népszerűsítése (Kendertermelés- és feldolgozás, az abból előállított anyagok, eszközök felhasználása)

Az együttműködés tervezett tématerülete: Olyan hagyományos, régen a településeken megtermelt mezőgazdasági termények termelésére és felhasználására fókuszál, melyek a mai ember számára is hasznot jelentenek, hisz felhasználási területeik a technológia fejlődésével inkább bővültek, mint szűkültek (pl. kender, len, stb).

41

Specifikus cél: Az együttműködési terület lehetőséget ad olyan régi mezőgazdasági termények termelésére, mellyel a települések korábban is foglalkoztak, új munkahelyek teremtésére, a megtermelt termények feldolgozása során versenyképes termékek és szolgáltatások nyújtására, hagyomány- és értékmegőrzésre, valamint lehetőséget biztosít a hátrányos helyzetű csoportok egyszerű, könnyen elsajátítható munkafolyamatokba való bevonásába, a társadalmi kirekesztés és a szegénység elleni küzdelem előmozdításába. Az együttműködési terület célja, megoldások keresése a megtermelt anyagok hasznosítására, valamint olyan anyagok megtermelésére, melyek alkalmazásával a mai igényeknek megfelelő termékek, szolgáltatások alakíthatók ki.

Indoklás, alátámasztás: A tervezési folyamat kapcsán több alkalommal folyt egyeztetés a két HACS képviselői között a lehetséges együttműködési lehetőségekről. Közöttük a hagyományos ökológiai megoldások népszerűsítésének lehetőségeiről. A helyzetelemzések is mutatják mindkét HACS HFS-ben, hogy kevés az innovatív, újító, bátor kezdeményezés, de a kellő partner segítségével lehetőség nyílik újabb területek kipróbálására és megvalósítására. A két HACS területe, humán és gazdasági kapacitásai lehetővé teszik, hogy együttműködés keretében sikert érjenek el hagyományos növények termesztésére, és azok felhasználására fókuszáló projekt kapcsán.

Vidéki fiatalok aktivizálása (Szabadidős programszervezés, tanulmányi kirándulások szervezése)

Az együttműködés tervezett tématerülete: „Kreatív ifjúság” – az ifjúság iskolán kívüli szabadidős tevékenységének, kultúrájának fejlesztése.

Specifikus cél: Minél korábbi életkorban kialakuljon a kultúra iránti fogékonyság, annak érdekében, hogy később javuljanak a művelődési, önalakítási, munkavállalási esélyek. A kultúra iránti érzékenységet gyermekkorban kell megalapozni, hogy igénnyé váljon a műveltség, és alapkészséggé legyen az alkotás, elsajátítás és a befogadás. További cél a környezettudatos életszemlélet minél korábbi életszakaszban való kialakítása.

Indoklás, alátámasztás: A mai Magyarország társadalmi viszonyai között a gyerekek jelentős részének kevés az esélye, hogy a kultúrát örömforrásnak, hasznos segítőtársnak, a teljes élet részének élje meg. A funkción keresztüli cél, hogy minél több gyerek és fiatal minél változatosabb formában részesüljön a kultúra befogadásának és művelésének élményében. A törekvés fókuszában azok legyenek, akiknél a családi-társadalmi háttér ezt önmagától nem teremti meg, akiknél a mobilizációs esélyek az utóbbi évtizedben minimalizálódtak. A megvalósítás érdekében szoros együttműködés szükséges az oktatási és kulturális intézmények illetve a fiatalokkal foglalkozó civil szervezetek között. A gyerekek kulturális szocializációjának minőségi fejlődése a kulturális ágazat, az oktatásügy és az ifjúságpolitika közt stratégiai szövetséget és együttműködést követel meg, amelyek gazdagabbá, színesebbé és hatékonyabbá teszik mind az iskolai, mind az iskolán kívül a

gyerekeket érő kulturális hatásokat. Kiemelt feladat a kulturális program gyerek- és családbarát jellegének erősítése. Ösztönözni kell a gyerekeknek és fiataloknak készülő színvonalas alkotások létrejöttét. Erősíteni szükséges a művészeti oktatást, a tehetségek felismerése és támogatása mellett fontos feladat a művészeti oktatás mennyiségi bővítése, a jövő közönségének felkészítése. Mindezek keretében külön figyelmet kell fordítani a fogyatékkal élő és a hátrányos helyzetű gyerekek bevonására.

Szervezetünk nem vett részt nemzetközi együttműködésben az elmúlt időszakban, de más fejlesztési alapoknak köszönhetően több nemzetközi projektet valósítottunk meg mely által számos nemzetközi együttműködést alakítottunk ki. A jövőben mindenképpen szeretnénk részt venni nemzetközi együttműködés keretében megvalósuló projektekben, az alábbi témákban és partnerekkel:

Nemzetközi partner	Projekt tervezett témaköre
Finnország – Elava Kainuu Leader	Civil szervezetek fenntartható fejlődése, turizmus
Románia – Pro Mocsolya	Helyi termékek
Csehország – Mítní akcní skupina Regionu Poodří	Védjegyrendszer hatékony bevezetése
Szlovákia – Podpolanie Obcianske	Foglalkoztatás növelése
Olaszország – GAL FAR Maremma	Önkéntesség, gasztronómiai rendezvények

5. számú táblázat: Tervezett nemzetközi együttműködések

8.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A HACS és munkaszervezetének jogi formája, a megalakulás dátuma, fő tevékenységi körök

A 8Palóc + 28 előzetesen elismert akciócsoport 74 tagja a 2008. június 3-i Közgyűlésén döntött a 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület megalapításáról.

A társadalmi szervezet bírósági nyilvántartásba vételének ideje.: 2008. 07. 10, mely alapján az egyesület önálló jogi személy.

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület főbb tevékenységi körei:

- nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés
- kulturális tevékenység
- kulturális örökség megóvása
- műemlékvédelem
- természetvédelem, állatvédelem

- környezetvédelem
- a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos tevékenység
- munkaerőpiacon hátrányos helyzetű rétegek képzésének, foglalkoztatásának elősegítése - ideértve a munkaerő-kölcsönzést is - és a kapcsolódó szolgáltatások
- euroatlanti integráció elősegítése
- kutatási tevékenység
- településfejlesztési tevékenység
- jogvédő tevékenység
- nemzetközi tevékenység (pl. nemzetközi kulturális, baráti és cserekapcsolatok),
- szakmai, gazdasági érdek-képviselői tevékenység (pl. munkavállalói érdekképviselő, szakmai érdekképviselő)
- egyéb: A vidéki területeken történő változások támogatása a gazdálkodási tevékenységek nem mezőgazdasági tevékenységek felé történő diverzifikálása és a nem mezőgazdasági ágazatok fejlesztése, a foglalkoztatás elősegítése, alapszolgáltatások javítása, beleértve az információs és kommunikációs technológiákhoz való helyi hozzáférést, és a vidéki területeket vonzóbbá tévő beruházások végrehajtása révén a gazdasági és társadalmi visszaesés és a vidék elnéptelenedése felé mutató tendenciák visszafordítása érdekében.

A szervezet célja, hogy olyan elhivatott és elkötelezett helyi közösséget alakítson ki, amely sikeresen és hatékonyan közreműködik a salgótarjáni és bátonyterenyi járás településeinek a gazdasági és kulturális fejlesztésében.

Az egyesület kiemelt céljai:

- A vidékfejlesztés társadalmi-gazdasági szerepének erősítése a fenntartható fejlődés elősegítése.
- A gazdaságának fellendítése, a munkalehetőségek érdemi bővülésének, a megélhetés biztonságának támogatása, a szövetkezés és újra szövetkezés elősegítése.
- A vidék értékeinek, tárgyi és szellemi kultúrájának megismertetése a helyi közösségekkel, a vidék vonzóbbá tételének elősegítése.
- Hozzájárulni azokhoz az európai programokhoz, amelyek hozzásegítik a vidéki térségeket a konkrét fejlesztésekhez, a népességmegtartó képesség javításához.
- Hozzájárulás a fejlesztési források hozzájutásához és azok hatékony felhasználásához.
- Tapasztalat- és információcsere biztosítása részben LEADER akciócsoportok, részben hazai és további uniós tagországok között.
- Különféle rendezvények, ismeretterjesztő programok, konferenciák, képzések tapasztalatcserék, szervezése, kiadványok, tanulmányok megjelentetése.

A HACS összetétele

Az egyesület legfőbb döntéshozó szerve a Közgyűlés, melynek ülésein minden tag jogosult részt venni és véleményeket, észrevételeket tenni. A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület jelenlegi taglétszáma 81 fő, mely 33 önkormányzatból, 21 vállalkozásból, 23 civil szervezetből és 4

magánszemélyből áll (Az egyesület taglistáját bemutató táblázat megtalálható az x. számú mellékletben).

Az Elnökség az egyesületünk ügyintéző és képviseleti szerve, ügyrendjét maga határozza meg. Az elnökből, alelnökből, titkárból, gazdasági felelősből és további öt tagból álló elnökséget a Közgyűlés választotta meg tagjai közül; megbízatásukat a megválasztásuktól számított öt éves időtartamra kapták. Az alábbi táblázat mutatja az Elnökség tagjait, melyből jól látszik, hogy mind az önkormányzati, a civil és a vállalkozói szféra egyenlő arányban, 33,3%-ban van jelen a döntéshozó szervben.

	Név	Szervezet	Szféra
1.	Gecse Ákos	Kazár Község Önkormányzata	Önkormányzati
2.	Tóth Gabriella	Sóshartyán Község Önkormányzata	Önkormányzati
3.	Lénárt Dezső	Etes Község Önkormányzata	Önkormányzati
4.	Baksa Sándor	Egyéni vállalkozó	Vállalkozói
5.	Torák Károly	Torák Farm Tours Kft.	Vállalkozói
6.	Pálinkás Sándorné	Tarnamenti Hagyományőrző Egyesület	Civil
7.	Juhászné Kincses Helén	Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete	Civil
8.	Dr. Miklós Zoltán	Mihálygergéért Alapítvány	Civil
9.	Géczy Gyula	BA-UND-GARDEN Kft.	Vállalkozói

6. számú táblázat: Elnökség összetétele

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület Felügyelő Bizottsága a szervezet felügyelő szerve, mely 5 főből áll (5 különböző település képviselőjéből). Legfőbb feladata az egyesületi szervek, valamint a jogszabályok, az alapszabály és az egyesületi határozatok végrehajtásának, betartásának ellenőrzése. A tagok 40%-a (2 fő) a közszférát, 40%-a (2 fő) az üzleti szférát, 20%-a (1 fő) pedig a civil szférát képviseli.

	Név	Szervezet	Szféra
1.	Bodor Ernőné	Mátranovák Község Önkormányzata	Önkormányzati
2.	Jakab Pál	Tarna '91 Kft.	Vállalkozói
3.	Szemerády Miklós	Szemerády és Társai Bt.	Vállalkozói
4.	Kővári Lászlóné	Dorogháza Község Önkormányzata	Önkormányzati

5.	Becskereki Tamás	Nógrád Megyei Pálinkabarátok Köre	Civil
----	------------------	-----------------------------------	-------

7. számú táblázat: Felügyelő Bizottság összetétele

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület Bíráló Bizottsága a helyi döntéshozatal végrehajtása érdekében létrehozott és működtetett szerv. Taglétszáma 18 fő melyből 39% (7 fő) a közszférát, 33% az üzleti szférát (6 fő), 28% (5 fő) pedig a civil szférát képviseli. A döntéshozó szerv 4 fő póttagot választott maga közül, akik 50-50%-ban a civil és üzleti szférát képviselik. A Bíráló Bizottság tagjai az egyesület Elnökségének és Felügyelő Bizottságának tagjai, plusz 4 további tag teszi ki.

	Név	Szervezet	Szféra	Póttag
1.	Gecse Ákos	Kazár Község Önkormányzata	Önkormányzati	
2.	Tóth Gabriella	Sóshartyán Község Önkormányzata	Önkormányzati	
3.	Lénárt Dezső	Etes Község Önkormányzata	Önkormányzati	
4.	Baksa Sándor	Egyéni vállalkozó	Vállalkozói	X
5.	Torák Károly	Torák Farm Tours Kft.	Vállalkozói	
6.	Pálinkás Sándorné	Tarnamenti Hagyományőrző Egyesület	Civil	
7.	Juhászné Kincses Helén	Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete	Civil	X
8.	Dr. Miklós Zoltán	Mihálygergéeért Alapítvány	Civil	
9.	Géczy Gyula	BA-UND-GARDEN Kft.	Vállalkozói	
10.	Bodor Ernőné	Mátranovák Község Önkormányzata	Önkormányzati	
11.	Jakab Pál	Tarna '91 Kft.	Vállalkozói	
12.	Szemerády Miklós	Szemerády és Társai Bt.	Vállalkozói	
13.	Kővári Lászlóné	Dorogháza Község Önkormányzata	Önkormányzati	
14.	Becskereki Tamás	Nógrád Megyei Pálinkabarátok Köre	Civil	
15.	Dénes Nándor	Kishartyán Községért Közalapítvány	Civil	
16.	Tóth Zoltán	Spirit of Mátra Szeszipari Kft.	Vállalkozói	
17.	Bakos Gyula	Lucfalva Község Önkormányzata	Önkormányzati	X

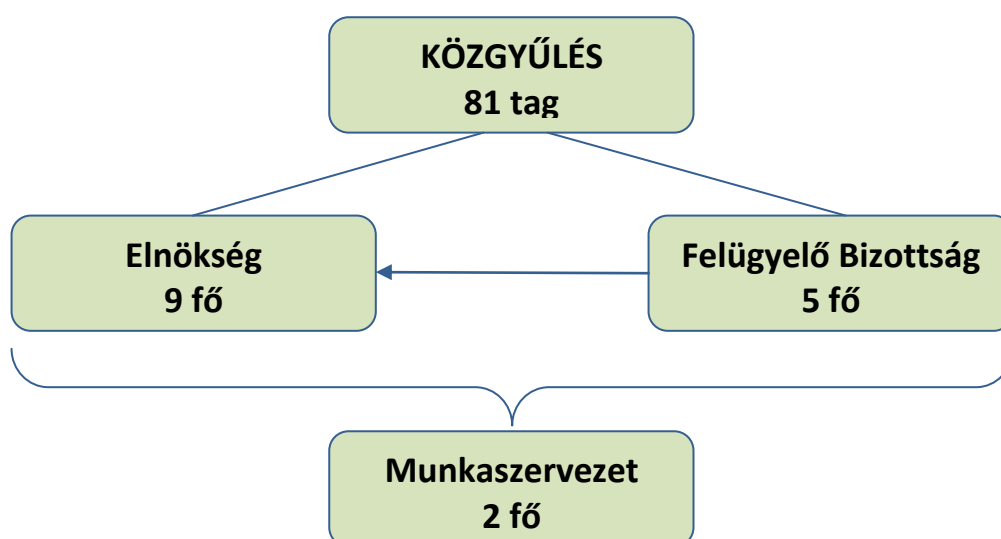
18.	Szentes Attila	Ságújfalu Község Önkormányzata	Önkormányzati	X
-----	----------------	--------------------------------	---------------	---

8. számú táblázat: Bíráló Bizottság összetétele

Szervezetünk Tervezést Koordináló Csoportja az Elnökség és a Felügyelő Bizottság tagjaiból álló szerv, mely jelenleg a Helyi Fejlesztési Stratégia tervezése kapcsán a projektötlet adatlapok áttekintésével és a helyi igények alapján tervezett intézkedések véleményezésével foglalkozik. A Tervezést Koordináló Csoport a HFS kialakítása kapcsán döntött 6-6 fős Tervezői Fókuszcsoporthok felállításáról mind az önkormányzati, a civil és a vállalkozói szféra tekintetében, melyeknek összefogó, irányító szerveként is működik.

Annak érdekében, hogy a Helyi Fejlesztési Stratégia megvalósításában érvényesítsük a hátrányos helyzetben, szegénységben élő emberek képviselőit, a térség kisebbségi önkormányzatainak képviselőivel HFS konzultációt tartottunk, ahol azokról a lehetőségekről tárgyaltunk, hogy miként lehetne bevonni a hátrányos helyzetű közösségeket a tervezésbe és a megvalósításba. A kisebbségi önkormányzatok képviselői elmondták, hogy a környezetükben élő hátrányos helyzetű közösségek számára fontosak lennének a képzések. A pályázói kedv is jellemző, ennek érdekében az önkormányzatok képviselői civil szervezetek létrehozását szeretnék szorgalmazni, hogy a támogatási források elérhetőek legyenek a hátrányos helyzetű közösségek részére is.

A HACS tervezett szervezeti felépítésének bemutatása

5. számú ábra: A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület szervezeti felépítése

Az egyes szervezeti egységek, funkciók szerepének és felelősségi körének bemutatása

Szervezetünk legfőbb döntéshozó szerve a Közgyűlés, mely a 2014-2020 időszakban is a szervezeti életet érintő kérdésekben fog döntést hozni. Szavaz az éves beszámolókról, költségvetésekről és közhasznúsági jelentésekről és a HFS elfogadásáról, valamint az időközben felmerülő aktuális kérdésekről.

47

A Helyi Fejlesztési Stratégia kialakításának koordinációs tevékenységét az Elnökség és Felügyelő Bizottság tagjaiból álló Tervezést Koordináló Csoport látja el, mely az általa létrehozott Tervezői Fókuszcsoporthoz munkája és javaslatai alapján jóváhagyja a tervezett intézkedéseket és a teljes stratégiát. A HFS kidolgozását a munkaszervezet végzi a beérkezett projektötlet adatlapok és kérdőívek, a lakossági fórumokon elhangzott vélemények, valamint a Tervezői Fókuszcsoporthoz kutató munkája és javaslatai alapján illeszkedve az EU2020 és a VP céljaihoz.

A beérkező pályázatok véleményezését, értékelését és elbírálását a Bírálati Bizottság végzi majd. A korábbi gyakorlatnak megfelelően a döntéshozó szerv a projektek áttekintése és véleményezése után dönt azok támogathatóságáról. Vizsgálni fogja, hogy a benyújtott pályázatok illeszkednek-e a Helyi Fejlesztési Stratégiához.

Az Elnökség a jövőben is olyan döntések meghozatala érdekében ülésezik majd, amelyek nem tartoznak a Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe. Főbb feladataik közé tartozik a jövőben is többek között a beszámoló elkészítése, éves költségvetés elkészítése és ezek Közgyűlés elé terjesztése, az egyesületi vagyon kezelése, a tagság nyilvántartása, az egyesület határozatainak és szervezeti okiratainak vezetése.

A Felügyelő Bizottság ellenőrzi az egyesület működését és gazdálkodását. Az ellenőrző bizottság az egyesület irataiba, számviteli nyilvántartásaiba, könyveibe, az egyesület fizetési számlájába, pénztárába, értékpapír- és áruállományába, valamint szerződéseibe betekinthet, azokat megvizsgálhatja és szakértővel megvizsgáltathatja, a tisztségviselőktől és az egyesület munkavállalóitól jelentést, felvilágosítást vagy tájékoztatást kérhet.

Minden döntéshozó szerv egyszerű szótöbbséggel, kézfeltartásos módszerrel dönt a kérdéses ügyekben. Összeférhetetlenség esetén kötelesek a szavazást megelőzően jelezni érintettségüket.

A munkaszervezet jelenleg 2 főállású alkalmazottal működik, feladatai közé tartozik:

- HACS tagjai számára információ- és tapasztalatcsere, képzés, tanácsadás és mentorálás biztosítása, térségi tájékoztató fórumok tartása.
- A Helyi Fejlesztési Stratégia kialakításában és megvalósításában való közreműködés, valamint a stratégia előrehaladásának és végrehajtásának évközi és időszaki értékelése.
- Támogatott intézkedésekhez kapcsolódó projektek előkészítése.
- A HACS területéről projektgazdák által benyújtott támogatási kérelmek összeállításának segítése, ez irányú konzultációk szervezése, lebonyolítása és ehhez kapcsolódóan ügyfélszolgálati tevékenység folytatása.
- Támogatási kérelmek döntés előkészítése, illetve szervezeti ülések (Elnökségi, Bírálati Bizottsági, Közgyűlés) előkészítése.

- Nem LEADER forrásból támogatott projektek megvalósítása.
- Az akciócsoport munkájára, valamint a munkaszervezet tevékenységére vonatkozó kommunikációs terv megvalósítása: kiadványok, tanulmányok készítése, valamint kapcsolattartás hazai és külföldi LEADER akciócsoportokkal.

A támogatási kérelmek jövőbeni ügyintézésére, kezelésére vonatkozó eljárásrend hiányában még nem látjuk egyértelműen, hogy pályázatkezelés szinten milyen feladatokat kell ellátnia a munkaszervezetnek.

A pályázatok kiválasztásával és a HACS működésével kapcsolatos döntéshozatali folyamatok bemutatása

A pályázatok értékelésénél folyamatos pályáztatást, és a pályázati felhívások egyszerre történő kiírását szeretnénk megvalósítani. A pályáztatási rendszer folyamatát (beleértve a konkrét feladatokat szervezeti szinten) a majd megjelenő eljárásrendnek megfelelően látjuk el és bonyolítjuk le. A támogatási kérelmekkel kapcsolatos végső döntést a Bíráló Bizottság hozza majd meg. A döntéshozatal pontozással és egyszerű szótöbbséggel történik. A kiválasztási szempontoknál az egyik legfontosabb vizsgálandó tényező, hogy az adott projekt illeszkedik-e az akciócsoport Helyi Fejlesztési Stratégiájához. A Bíráló Bizottságon belül a civil és üzleti szféra együttes arányának legalább 50%-nak kell lennie, melyet a döntéshozatal során is szükséges tartani. A határozatképesség feltétele, hogy a tagok több mint fele jelen legyen és ezt követően vizsgálni kell, hogy biztosított-e a közsztéma képviselőinek 50%-ot el nem érő szavazati aránya. A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület Bíráló Bizottsága 18 főből áll, melyből 39% a közsztérát, 33% az üzleti szférát, 28% pedig a civil szférát képviseli.

A kiválasztás eredményének kommunikálása céljából minden Bíráló Bizottsági ülésen született döntést közzéteszünk az egyesület honlapján és a pályázókat is kiértékeljük postai és/vagy elektronikus úton.

A 272/2014 (XI.5.) Kormányrendelet VI. fejezet 39.§. alapján azok, akik részt vettek a projektek kidolgozásában, nem vehetnek részt az adott felhívásra beérkező pályázatokkal kapcsolatos döntés előkészítésben (projektek értékelése) és a döntésben (kiválasztás). Ennek értelmében a munkaszervezet segítséget nyújthat a térségi szereplők részére a projektek elkészítése során (javasol, tanácsol, információt szolgáltat), de nem dönthet tartalom felett és nem írhatja meg a pályázatot vagy annak részeit. Bármely, aki érintett a projektben nyilatkoznia kell erről és nem vehet részt az értékelésben.

A HFS megvalósítását szolgáló humán erőforrás (képzettség, tapasztalat, készségek) bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület munkaszervezetében jelenleg 2 fő dolgozik. Feladataik közé tartozik a Helyi Fejlesztési Stratégia kidolgozása és aktualizálása a helyi szereplők bevonásával,

valamint az Irányító Hatóság által kért feladatok ellátása mellett a térség szereplői részére tájékoztatás nyújtása az aktuális és leendő pályázati lehetőségekről.

Bári Péter munkaszervezet vezető és Simkó Andrea vidékfejlesztési menedzser 2011 szeptembere óta dolgoznak az egyesület munkaszervezetében, így közel 5 éves szakmai tapasztalattal rendelkeznek pályázat kezelés és ügyintézés, valamint a korábbi stratégia felülvizsgálatainak vonatkozásában.

A munkaszervezet elsődleges feladata jelenleg a 2014-2020 időszak Helyi Fejlesztési Stratégiájának kidolgozása.

A működés fizikai feltételeinek bemutatása

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület a telephelyén, Kazáron a Vidékfejlesztési, Innovációs Szolgáltató Központban (3127 Kazár, Hársfa út 9. szám alatt) működteti a munkaszervezeti irodát. A működéshez szükséges infrastrukturális és tárgyi feltételek biztosítottak, melyek lehetővé teszik, hogy szervezetünk megfelelően láthassa el a Helyi Fejlesztési Stratégia megalkotását és megvalósítását, az Irányító Hatóság által előírt feladatok teljesítését és a térségi szereplők tájékoztatását.

A munkaszervezet folyamatos működése során állandó kapcsolatot tart az egyesület ügyfeleivel, illetve mindazokkal, akik szakmai kérdésekkel keresik fel az irodát.

A működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása a végleges HFS benyújtása során kerül kidolgozásra.

A működésre tervezett költségvetés szöveges alátámasztása

Az egyesületünk rendelkezésére álló működési és animációs költségeket (94,8 millió Ft) a tervek szerint a 2020-ig terjedő időszakban nagyjából egyenletesen elosztva szeretnénk felhasználni. A keretet nagyjából a működés finanszírozására, kisebb arányban pedig animációra tervezzük. Amennyiben lehetőség lesz rá, az esetlegesen fel nem használt működési forrásokat szeretnénk majd átcsoportosítani a későbbi évekre.

Szervezetünk jelenleg 2 főállású alkalmazottat foglalkoztat, de a jövőben 3 fő munkavállalóval tervezzük működtetni a munkaszervezetet. Ez így körülbelül évi 12 millió Ft személyi jellegű kiadást (bérek, járulékok stb.) jelent. Az iroda fenntartási költségei (bérleti díj, könyvelő díja, telefon, bankköltség és esetleges kamat, postadíj, irodaszer és nyomtatvány költségei, illetve karbantartás) évi legalább 4,3 millió Ft-ot tesznek ki. Mivel a következő időszakra vonatkozó központi eljárásrend és ezáltal a munkaszervezetre vonatkozó konkrét feladatok még nem teljesen egyértelműek, így a kidolgozott költségtételek a 2007-2013 időszak működési tapasztalatai alapján kerültek meghatározásra.

A LEADER feladatokon túl tervezzük más pályázati lehetőségek kihasználását is, például LEADER térségek közötti és nemzetközi együttműködés, EFOP 1.7 intézkedés. Plusz bevételi forrásként számolunk a tagdíjbefizetésekkel is, melyeket esetleg önerőként, vagy a működési, pályázati támogatások előfinanszírozására tervezzük felhasználni.

8.4. Kommunikációs terv

Szervezetünk nagyon fontosnak tartotta, hogy a Helyi Fejlesztési Stratégia tervezésének megkezdésének híre és lépései, valamint a jövőben a megvalósítása is minél hamarabb és minél szélesebb körben elterjedjen a térségben. A kommunikációs tervünk célcsoportja elsősorban egyértelműen a térség lakossága, a helyi önkormányzatok, vállalkozók, civil szervezetek és magánszemélyek. Fontos, hogy az információk mindenkinek eljussanak, akár részt vettek a korábbi időszak tervezésében és megvalósításában, akár nem. Az alulról jövő kezdeményezés elvének ilyen szintű megvalósulásával a helyi szereplők részt vesznek a térség elsődleges fejlesztési irányainak meghatározásában. A kommunikációs stratégiánk fő irányelvei a széles nyilvánosság és az átláthatóság biztosítása. Ennek lényeges eleme a társadalmi egyeztetés, hiszen a stratégia főbb irányvonalainak meghatározásánál nagyon fontos a helyi lakosság véleménye, ugyanis a térség fejlesztése az ő igényeik és véleményük figyelembevételével érhető el. A lakossági egyeztetés legfontosabb célja, hogy egy jobb minőségű és sikerebben végrehajtható Helyi Fejlesztési Stratégia álljon össze, növelve a térség szereplőinek bizalmát és együttműködési hajlandóságát.

Szervezetünk közvetlenül elsősorban a térség önkormányzatait tudja elérni, illetve a célcsoportok azon tagjait, akik nyújtottak már be korábban támogatási kérelmet az egyesület munkaszervezetéhez és ez által rendelkezésre állnak az elérhetőségeik. Alapvetően a weboldalunkon és a facebook oldalunkon folyamatosan tájékoztatást nyújtunk a legfrissebb híreinkről és információinkról, a várható rendezvényeinkről. Ennek megfelelően a stratégia tervezéséhez szükséges dokumentumok (projektötlet adatlapok, kérdőívek) illetve a tájékoztató lakossági fórumok meghívói is feltüntetésre kerültek mind a weboldalon, mind a facebook oldalon. A dokumentumokat a tagjaink részére elektronikus úton is elküldtük, valamint közvetlenül az önkormányzatok segítségét is kértük a helyi vállalkozások és civil szervezetek kiértékelésében a tájékoztató fórumok időpontjairól. Ahhoz, hogy a társadalmi kirekesztődéssel veszélyeztetett közösségeket is elérjük, az Autonómia Alapítvány megyei koordinátora segítségét kértük, aki bekapcsolódott ezen csoportok értesítésébe a fórumok időpontjaival kapcsolatban.

A térség szereplőitől beérkezett javaslatokat, projektötlet adatlapokat és kérdőíveket összesítettük és dokumentáltuk. A Helyi Fejlesztési Stratégia tervezésében részt vevő szakmai döntéshozó csoportok üléseiről (Tervezést Koordináló Csoport, Tervezési Fókuszcsoporthoz) valamint a lakossági tájékoztató fórumokról minden esetben jegyzőkönyvet vezettünk és emlékeztetőt készítettünk fotódokumentációval és jelenléti ívvel. Ezen dokumentumok bármikor rendelkezésre állnak egyesületünk munkaszervezeti irodájában.

A munkaszervezetben dolgozó 2 fő munkatárs teljes mértékben részt vesz a térség szereplőivel történő kommunikációban és ez által a kommunikációs terv megvalósulásában.

Az elmúlt időszak sikeres tapasztalatai alapján szervezetünk a jövőben is alkalmazni szeretné a már jól

bevált kommunikációs eszközöket. A kalkulált kiadások közé tartozik a weboldal üzemeltetése (domain és tárhely fenntartás), internet díja, telefonok díja (vezetékes és mobiltelefonok) valamint a tájékoztató fórumok alkalmával felmerülő útiköltségek. Szervezetünk legfőbb kommunikációs csatornáinak közé tartozik az e-mail, weboldal, facebook oldal, telefon, személyes ügyfélfogadás munkaidőben, valamint a különböző tájékoztató rendezvények, lakossági fórumok.

8.5. Monitoring és értékelési terv

A 2014-2020 időszakban nagy hangsúlyt szeretnénk fordítani a projektek nyomon követésére, a Helyi Fejlesztési Stratégia előrehaladásának, valamint a vállalt indikátorok teljesülésének vizsgálatára. Ennek során elemezzük és értékeljük a megvalósítás előrehaladását, a források felhasználásának mértékét, a tevékenységek tervek szerinti megvalósítását, valamint az eredmények, és a kívánt gazdasági és társadalmi hatások elérését.

Tervezett monitoring eszközök a Helyi Fejlesztési Stratégia végrehajtása során:

- Helyszíni szemle (a támogatott projektek megvalósulásának és fenntarthatóságának nyomon követése érdekében)
- Kérdőíves felmérés (segítségével informálódhatunk a támogatásban részesült projektek állapotáról és megvalósulásáról)
- Fórum, személyes interjú (a nyertes projektgazdák személyes beszámolója a pályázat megvalósulási folyamatáról)
- Évenként szolgáltatott mérlegeredmények kimutatásának bekérése a projektgazdától az előállított többletjövedelem ellenőrzésére vonatkozóan.
- Statisztikai adatok begyűjtése (vendégéjszakák számára vonatkozóan, illetve helyi rendezvények szervezőitől bekért adatok a rendezvények látogatói számára vonatkozóan)
- A pályázatokkal kapcsolatos alapadatok

A monitoring feladatok ellátását a munkaszervezet végzi, az adatok feldolgozása folyamatos, összegzésük évente történik. Az eredmények visszacsatolása a döntéshozó szervek felé folyamatos.

Az eredmények belső kommunikálása és terjesztése az akciócsoport területén a tagságunk bevonásával fórumokon, döntéshozó szerveink ülésein és az elektronikus levelezés segítségével valósul meg. A külső kommunikálás a honlapon, médiában, illetve egyéb rendezvényeken történik.

9. INDIKATÍV PÉNZÜGYI TERV

A HFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

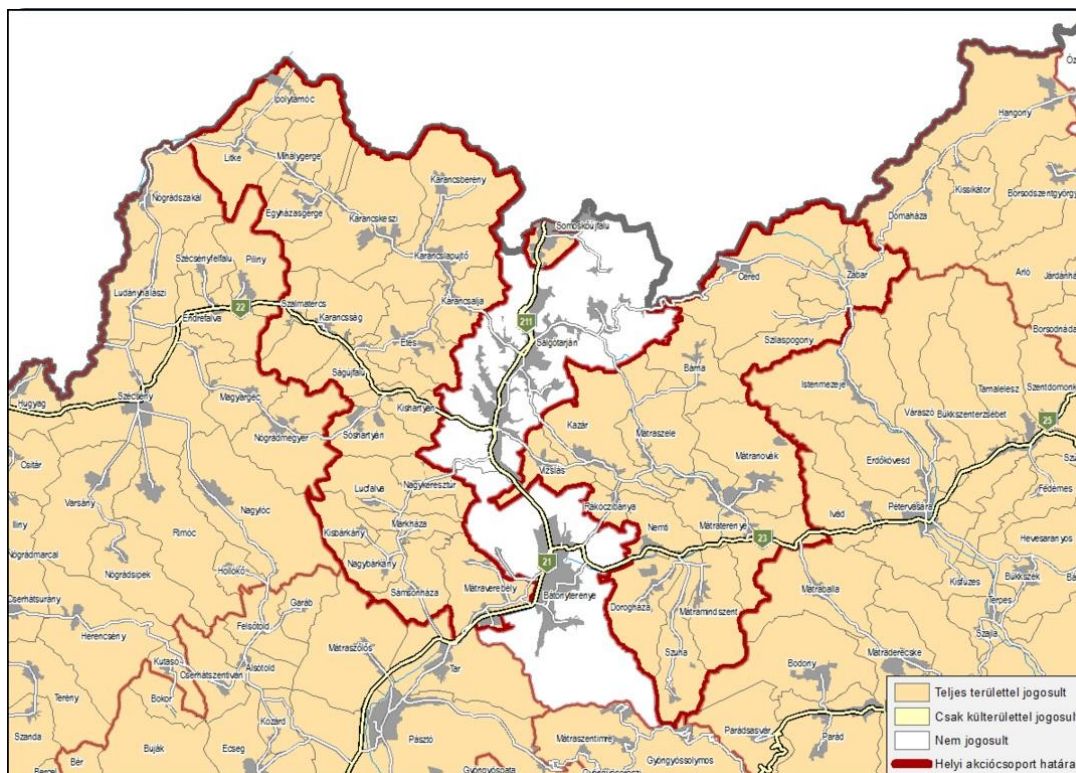
		Forrás: EMVA LEADER 19.2 alintézkedés						
Ssz.	Az intézkedések megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	Összesen	%
1	Vállalkozások fejlesztése és képzése	0	0	70,00	50,00	0	120,00	
2	A vidéki élet minőségének, vonzerejének fejlesztése	0	0	60,00	40,00	0	100,00	
3	Helyi közösségek fejlesztése	0	0	50,00	30,00	0	80,00	
4	Turisztikai tevékenységek ösztönzése	0	0	60,00	40,00	0	100,00	
5	Térségi szintű fejlesztések	0	0	0,00	54,77	0	54,77	
	Összesen	0	0	180,00	228,60	0	454,77	

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

		Forrás: EMVA LEADER 19.4 alintézkedés					
		2016	2017	2018	2019	2020	Összesen
	Működési költségek	8,50	19,625	19,225	19,225	19,025	85,60
	Animációs költségek	0,10	0,60	0,30	0,30	0,20	1,50
	Egyéb tervezett bevételek ²	0	1,75	1,55	1,45	1,45	6,20
	Összesen	8,60	20,225	19,525	19,525	19,225	87,10

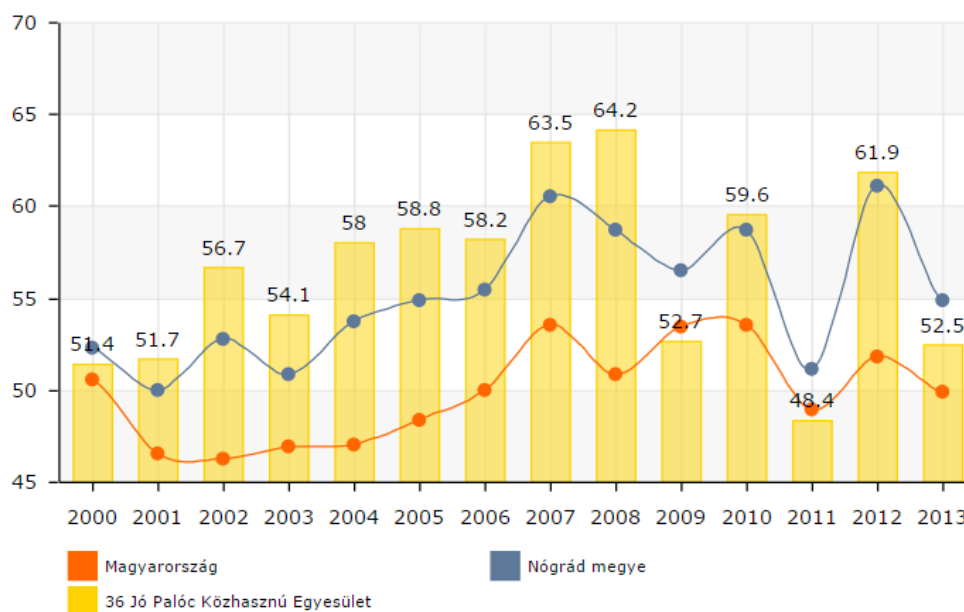
Mellékletek

53

1. sz. melléklet: A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület illetékességi területe

(c) 2016 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

2. sz. melléklet: Tartós munkanélküliség aránya

	Szervezet	Képviselő neve	Cím	E-mail cím	Telefonszám
	Önkormányzatok				
1.	Bárna Község Önkormányzata	Oravecz Roland	3126 Bárna, Petőfi út 23.	pmbarna@földinet.hu	32/ 405-178
2.	Cered Község Önkormányzata	Dániel László	3123 Cered, Jókai út 3.	hivatal@cered.hu	32 / 506-101 20 / 580-4313
3.	Dorogháza Község Önkormányzata	Kővári Lászlóné	3153 Dorogháza, Malom út 2.	doroghaza@toldinet.hu	32/ 368-288
4.	Egyházasgerge Község Önkormányzata	Révay Endre	3185 Egyházasgerge, Lenin út 30.	egetherge@gergihalo.hu	20/400-1814
5.	Etes Község Önkormányzata	Lénárt Dezső	3136 Etes, Rákóczi út 94.	polgarmester@etes.hu etesonk@gmail.com	32/ 446-216 20 / 469-7684
6.	Ipolytarnóc Község Önkormányzata	Bolyós Gáborné	3138 Ipolytarnóc, Felszabadulás út 5	ipolytarnoc@mail.globonet.hu	20/ 777-6290
7.	Karancsalja Község Önkormányzata	Sulyok Oszkár Jánosné	3181 Karancsalja, Rákóczi út 174.	kalja@intellimail.hu	32/ 445-445, 20/491-4630
8.	Karacsberény Község Önkormányzata	Csabainé Freistág Erzsébet	3137 Karacsberény, Petőfi út 67.	kbereny@nogradmail.hu	32/ 449-333, 20/9367032
9.	Karancskeszi Község Önkormányzata	Királyhegyi Gyula	3183 Karancskeszi, Fő út 49.	karancskeszi@karancskeszi.hu	20/ 513-5215

10.	Karancslapujtő Község Önkormányzata	Somoskői Tibor	3182 Karancslapujtő, Rákóczi út 95.	onkormanyzati hivatal@gmail.com	32/ 447-447
11.	Karancsság Község Önkormányzata	Tóth Tihamér	3163 Karancsság, Kossuth út 64.	karancssag@gergihalo.hu	20/ 417-3213
12.	Kazár Község Önkormányzata	Gecse Ákos	3127 Kazár, Tanács út 1.	polgarmester@kazar.hu	20/ 400-1785
13.	Kisbárkány Község Önkormányzata	Edöcs László	3075 Kisbárkány, Béke út 31	kbarkany@nogradmail.hu	20/ 474-5738 32/392-037
14.	Kishartyán Község Önkormányzata	Kovács Istvánné	3161 Kishartyán, Rákóczi út 70.	khartyan@nogradmail.hu	
15.	Litke Község Önkormányzata	Vámos Zoltán	3186 Litke, Kossuth út 31	litkeonkormanyzat@gmail.com	32/ 453-200, 30/ 960-5112
16.	Lucfalva Község Önkormányzata	Bakos Gyula	3129 Lucfalva, Rákóczi út 38.	lucfalva3129@gmail.com	20/ 429-9990
17.	Márkháza Község Önkormányzata	Ipolyi János Lajos	3075 Márkháza, Rákóczi út 23.	markhaza@nogradmail.hu	20/ 230-6554
18.	Mátranovák Község Önkormányzata	Bodor Ernőné	3143 Mátranovák, Szabadság út 38.	polgarmester@matranovak.hu	32/ 363-357
19.	Mátraterenye Község Önkormányzata	Gecse László	3145 Mátraterenye, Kossuth út 178.	titkarsag@matraterenye.hu	32/ 362-169
20.	Mátramindszent Község Önkormányzata	Horváth János	3155 Mátramindszent, Kossuth tér 25.	onkormanyzat@matramindszent.hu	32/ 366-177

21.	Mátraverebély Község Önkormányzata	Nagy Attila	3077 Mátraverebély, Vasút út 82.	polgarmester@matraverebely.hu	32/ 471-194
22.	Mihálygerge Község Önkormányzata	Szikoráné Sebestyén Katalin	3184 Mihálygerge, Rákóczi út 40.	mihalygerge@nogradmail.hu	20/ 910-9980
23.	Nagybárkány Község Önkormányzata	Dombovári Edina	3075 Nagybárkány, Petőfi út 61	nbarkany@gmail.com	32/ 391-111, 20/9344-347
24.	Nagykeresztúr Község Önkormányzata	Géczy Antal	3129 Nagykeresztúr, Salgótarjáni út 4.	keresztur.nagy@gmail.com	32/ 390-040, 20/447-2501
25.	Nemti Község Önkormányzata	Széll Istvánné	3152 Nemti, Kossuth út 28	hivatal@nemti.hu	20/565-8998
26.	Ságújfalu Község Önkormányzata	Szentes Attila	3162 Ságújfalu, Dózsa út 11.	hivatal@sagujfalu.hu sagujfalu@sagujfalu.hu	32/402-147, 30/229-5360
27.	Sámsonháza Község Önkormányzata	Bajnokné Képes Gyöngyi	3074 Sámsonháza, Rákóczi út 23.	samsonhivatal@gmail.com	20/824-5057
28.	Somoskőújfalu Község Önkormányzata	Dr. Tóth László	3121 Somoskőújfalu, Somosi út 322.	somoskoujfalu@nogradmail.hu	32/435-095, 20/779-8200
29.	Sóshartyán Község Önkormányzata	Tóth Gabriella	3131 Sóshartyán, Dózsa Gy. út 1.	hivatal@soshartyan.hu	20/967-6092
30.	Szalmatercs Község Önkormányzata	Takács Tamás	3163 Szalmatercs, Kossuth út 48.	szalmatercspm@toldinet.hu	
31.	Szuha Község Önkormányzata	Tóth Zoltán István	3154 Szuha, Kossuth út 86.	hivatal@szuha.hu	20/429-9354

32.	Vizslás Község Önkormányzata	Angyal Jenő	3128 Vizslás, Kossuth út 69.	pmh-jegyzo@vizslas.hu	32/444-077 20/360-8969
33.	Zabar Község Önkormányzata	Ferencz Nándor Lajos	3124 Zabar, Petőfi út 26.	hivatal@zabar.hu	20/262-6129
	Vállalkozások				
34.	Baksa Bt.	Baksa Róbertné	3183 Karancskeszi, Széchenyi utca 31.	baksabt@starjan.hu	32/450-180
35.	Ba-UND-GARDEN Kft.	Géczy Gyula	3136 Etes, Öregetesi út 37.	etesipalinka@citromail.hu	30/466-9238
36.	Computerv GM Kft.	Bózvári József	3125 Szilaspogony, Rákóczi út 68.	palocorszag@chello.hu mernok.balf@gmail.com mernok.putnok@gmail.com	30/524-1534
37.	Egyéni vállalkozó	Baksa Sándor	3182 Karancslapujtó, Rákóczi út 6.	baksa.sandor@globonet.hu	20/474-5741
38.	Egyéni vállalkozó	Balázs Barnabás	3129 Lucfalva, Vörösmarty út 8.	balazsbarnus@mailbox.hu	32/394-131
39.	Egyéni vállalkozó	Tőzsér Győző	3142 Mátraszele, Szabadság út 99.	tozsergyozo@invitel.hu	
40.	Egyéni vállalkozó	Tőzsér László	3127 Kazár, Kun B. út 12.	tocelaci@citromail.hu	20/772-6261
41.	Egyéni vállalkozó	Vass Józsefné	3152 Nemti, Kossuth út 164		364-149

42.	Egyéni vállalkozó	Boskó Hilda	3104 Salgótarján, Rózsafa út 56.	bosko@digikabel.hu	20/945-9716
43.	Faluhely Major Kft.	Földi Gyula	3143 Mátranovák, Szabadság út 36.	guszto90@gmail.com	20/803-8852
44.	Fényvarázs Bt.	Jegesi Csaba	3136 Etes, Rákóczi út 107.	fenyvarazs@psnet.hu	70/ 232-4155
45.	Forzaline Kft.	Tóth Miklós	3182 Karancslapujtő, Rákóczi út 166.	tmiki@forzaline.hu	20/981-5543
46.	Hegedűs Salakkitermelő Bt.	Hegedűs Pál	3142 Mátraszele, Szabadság út 91.		30/938-5808
47.	Tarna 91 Kft.	Jakab Pál	3123 Cered, Jókai út 19.	tarna@cered.hu	30/475-8385
48.	Platinum Experts Kft.	Géczy Antal	3129 Nagykeresztúr, Béke út 52.	nagykeresztur99@freemail.hu	20/447-2501
49.	Sector Guard Kft.	Bondor Ágnes	3153 Dorogháza, Szent István út 12.	bondora@go-max.hu	30/527-8568
50.	Spirit of Mátra Szeszipari Kft.	Tóth Zoltán	3154 Szuha, Kossuth út 87.	szeszip@globonet.hu	30/934-4783
51.	Szemerády és Társai Bt.	Szemerády Miklós	3121 Somosköőújfalú, Szondi út 23/A	mszemerady@gmail.com	30/944-1895
52.	BAU-TECHNIK HUNGÁRIA KFT.	Gál Csaba	1157 Budapest, Erdőkerülő út 43.	goldika1@gmail.com	70/639-3078

53.	Torák Farm Tours Kft.	Torák Károly	3137 Karacsberény, Petőfi út 12.	torakk@freemail.hu	20/442-0773
54.	Vállalkozás- és Vidékfejlesztési Iroda Kft.	Mravcsik László	3075 Nagybárcány, Petőfi út 74.	mravcsik@starjan.hu	30/6765835
	Civil szervezetek				
55.	Bátonyterenyé és Környéke Területfejlesztési Társulás	Nagymajdon József	3070 Bátonyterenyé, Béke út 35-37.	btkt@batonykisterseg.hu	20/ 211-2398 32/353-580
56.	Ceredvölgye Horgász Egyesület	Simon Gábor	3123 Cered, Jókai út 19.	info@ceredvolgye.hu	70/348-3031
57.	Dobroda és Ménes Völgyi Mikrotérségi Egyesület	Lénárt Dezső	3182 Karancslapujtó, Rákóczi út 71.	lenart.dezso@freemail.hu	20/469-7684
58.	Etes Községért Közalapítvány	Gordos Mátyás	3136 Etes, Rákóczi út 94.	mgordos@freemail.hu	20/928-1391
59.	Karacsberényi Lovasklub	Torák Kornél	3137 Karacsberény, Petőfi út 67.	torakk@freemail.hu	20/587-9528
60.	Karacs Völgye Faluszépítő Közhasznú Egy.	Szóllós Gáborné	3183 Karacskeszi, Fő út 55.	szollos.ilona@citromail.hu	30/624-0295
61.	Kishartyán Községért Közalapítvány	Dénes Nándor	3161 Kishartyán, Rákóczi út 31.	paloccoop3@globonet.hu	30/212-2235

62.	Kulturális és Környezeti Értékvédő Egyesület	Dobor István	3127 Kazár, Kossuth út 17.	malomkalacs@kazar.hu	30/565-4955
63.	Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete	Juhászné Kincses Helén	3100 Salgótarján, Játzó út 2.	nogradmegye@voroskereszt.hu	70/933-8495
64.	Mátraterenyei Szalmaszál Egyesület	Csikós Árpád	3145 Mátraterenye, Gárdonyi út 58.	csikosarpi@freemail.hu	20/936-7954
65.	Mihálygergéért Alapítvány	Dr. Miklós Zoltán	3184 Mihálygerge, Rákóczi út 40.	miklosne.ildiko@hotmail.com	30/240-3507
66.	Nógrád Megyei Agrárkamara	Petrás László	3100 Salgótarján, Hargita krt. 37.	nmak@agrarkamara.hu	32/ 317-579
67.	Nógrád Megyei Cigány Kisebbségi Képviselők és Szószólók Szövetsége	Szomora Szilárd	3070 Bátorterenye, Ózdi út 9.	szomszil@hu.inter.net	20/914-4544
68.	Nógrád Megyei Pálinkabarátok Köre	Becskereki Tamás	3136 Etes, Öregetesi út 37. 3100 Salgótarján, Katona J. út 25.	info@nogradipalinka.hu info@nogradsolar.hu	30/210-9225
69.	Nógrád Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Társulat	Dr. Ferkó Attila	3100 Salgótarján, Mérleg út 2.	titnm@chello.hu	
70.	Rákócziánya Községet Szépítő és Önvédő Egyesület	Jakab Gábor	3151 Rákócziánya, Fő tér 5.	jakab.gabor@radiofocus.hu	20/983-8264
71.	Szuhaifiatlok Egyesülete	Bakos Péter	3154 Szuha, Kossuth út 86.	littlediesel@freemail.hu	20/240-5656

72.	Tarnamenti Hagyományörző Egyesület	Pálinkás Sándorné	3123 Cered, Jókai út 3.	titnm@chello.hu	32/406-047
73.	TETT Alapítvány	Juhász Tamás	3138 Ipolytarnóc, Külterület Hrsz. 039.	tett2003@freemail.hu juhosman@gmail.com	30/349-5713
74.	Tizen5let Ifjúsági Közhasznú Egyesület	Danyi Lilla	3127 Kazár, Diófa út 13.	tizen5let@gmail.com	20/400-1785
75.	Karancsaljáért Alapítvány	Fábián Pál	3181 Karancsalja, Rákóczi út 174.	karancsaljaert@freemail.hu	70/610-1173
76.	Toldi DSE	Pintér Zoltán	3153 Dorogháza, Malom út 91	pinzol@freemail.hu	20/665-9161
77.	Nógrádi Geopark Egyesület	Dr. Oláh Péter	3138 Ipolytarnóc, Külterület 039. grst,	peter.olah.dr@gmail.com	20/214-3919
	Magánszemélyek				
78.	Magánszemély	Szabó Imréné	3127 Kazár, Dózsa György út 17.	axamo@axamo.hu	20/599-5688
79.	Magánszemély	id. Tuza István	3129 Nagykeresztúr, Salgótarjáni út 1.	fenyszarusy@vipmail.hu	20/919-9545
80.	Magánszemély	Körmendy Richárd	3127 Kazár, Dózsa György út 22.	rkormendy@reenergy.hu	
81.	Magánszemély	Kanyó Alfonzné	3186 Litke, Úttörő út 2.	kanyo.alfonzne@gmail.com	20/527-4754

	Önkormányzatok	Vállalkozások	Civil szervezetek	Magánszemélyek	
	33	21	23	4	
	Összesen: 81 tag				

3. sz. melléklet: 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület Taglista